FEB 20 1919

РІК ЗАЛОЖЕННЯ 1893.
"СВОБОДА"
"LIBERTY"
виходить три рази на тиждень
вівторок, четвер і суботу,
видає
„УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ"
83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
Всї листи, моні-ордери і чеки треба висилувати на адресу „SVOBODA".

СВОБОДА

ESTABLISHED 1893.
"SVOBODA"
("LIBERTY")
the Ukrainian Newspaper
published three times a week
Tuesday, Thursday and Saturday,
by Ukrainian National Association
at 83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
The best advertising medium.
Rates furnished on application.

Урядовий орган Українського Народного Союза — "SVOBODA" — Official organ of Ukrainian National Association.

РІК XXVII. ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ., СУБОТА, 15-го ЛЮТОГО 1919. Ч. 19. VOL. XXVII. JERSEY CITY, N. J. SATURDAY, FEBRUARY, 15, 1919. No. 19.

УКРАЇНА ГОДИТЬ СЯ НА КОНФЕРЕНЦІЮ З БОЛЬШЕВИКАМИ.

Український амбасадор, др. Евген Голіцинський, в дорозі до Злучених Держав.

Українці годять ся на перемирє з Поляками під услівєм, що нафтові терени позістануть в їх руках.

Загальна революція в Румунії. – Румунський король ранений.

ВІСТИ З УКРАЇНИ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on February 14, 1919 as required by the Act of October 6, 1917.)

УКРАЇНСЬКИЙ АМБАСАДОР В ДОРОЗІ ДО ВАШІНГТОНУ.

ВІДЕНЬ, 11. лютого. — **УКРАЇНСЬКИЙ ПОСОЛ ДО ВАШІНГТОНУ, АМБАСАДОР ДР. ЕВГЕН ГОЛІЦИНСЬКИЙ, ПРИБУВ ДО ВІДНЯ В ДОРОЗІ ДО ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ.**

Ціль подорожі українського амбасадора до Злуч. Держав.

ВІДЕНЬ, 13. лютого. — Українського амбасадора, назначеного для Злучених Держав, д-ра Евгена Голіцинського з Киева, здержали французькі власти в його дорозі до Злуч. Держав з причини, що не міг виказати ся пашпортом.

Французькі і инші власти не хочуть д-рови Голіцинському дати дозволу на переїзд, доки він не одержить позволеня від американського правительства. Др. Голіцинський вніс просьбу о видане йому дозволу.

В розмові з кореспондентами заявив він між иншим отсе:

„Моя місія має на цїли вияснити американському народови, що се є Українська Република; представити її богатства в пшениці і нафті, пояснити, що мешканці України не є варварами, але що мають культуру, яка сягає в часи 10. століття, хоч їх образоване є лише в початках з причини московської неволї; що Українцї занимають ся домашним промислом і є дрібними фармерами, які домагають ся справедливого подїлу землї, до управи котрої вони потребують американських рільничих машин.

„Моєю задачею буде постарати ся о довіз рільничих машин, а також о довіз обуви і одїжи.

„Під оглядом політичним є конечною річию представити алїянтам, що Українцї роблять героїчні змаганя, щоби оборонити себе перед наступом московських большевиків. З приводу нашої боротьби з Поляками, яка ведеть ся о посїдане Львова і нафтових теренів, Поляки розсївають пропаганду, щоби представити нас в некориснім сьвітлї.

„Треба мати на гадці, що ми є 30-мілїоновий нарід, який бореть ся проти большевиків на сходї, проти Поляків на заходї і проти Румунів на полудни.

„З Румунами війни ми не ведемо, хоч ведеть ся боротьба в Бесарабії, де наш нарід не хоче йти під чуже правительство.

„Цїлий український нарід жадає лише сього, що до нього належить, та щоби він мав спромогу жити в спокою.

„Робимо приготованя, щоби утворити новий кабінет під управою директоріяту, зложеного зі шістьох патріотів, визначених поодинокими партіями".

УКРАЇНЦЇ ГОТОВІ ЗГОДИТИ СЯ НА РОЗЕМ З ПОЛЯКАМИ.

Жадають однак, щоби нафтові терени позістали в їх руках.

ВАРШАВА, 12. лютого. — **Ґенерал Бартельот робить стараня, щоби довести до розему між Українцями і Поляками.**

УКРАЇНЦЇ Є ГОТОВІ ЗАКЛЮЧИТИ РОЗЕМ ПІД УСЛІВЄМ, ЩО ДРОГОБИЦЬКІ НАФТОВІ ТЕРЕНИ ПОЗІСТАНУТЬ В ЇХ РУКАХ АЖ ДО ПОРІШЕНЯ МИРОВОЇ КОНФЕРЕНЦЇЇ.

Американський Червоний Хрест вислав до Львова один віз згущеного молока.

В РУМУНІЇ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on February 14, 1919 as required by the Act of October 6, 1917.)

В ЦЇЛІЙ РУМУНІЇ ВИБУХЛА РЕВОЛЮЦІЯ.

Румунський король Фердинанд ранений.

БЕРЛІН, 12. лютого. — **В ЦЇЛІЙ РУМУНІЇ ПРИЙШЛО ДО ЗАГАЛЬНОЇ РЕВОЛЮЦЇЇ,** як се доносить надзвичайна телеграма з Відня.

Короля Фердинанда легко ранено, коли він разом з родиною робив зусиле утечи з Букарешту. Робітники залягли дорогу, яка веде з королївської палати, коли король хотів утікати з родиною до Ясів, і завернули його назад.

Короля ранено підчас бомбардованя робітниками королївської палати.

Революціонери домагають ся зовсім отверто усуненя династії, підносячи оклики: „Проч з ляльками! Нехай жиє република!"

Вісти з Будапешту доносять, що революція є вчасти викликана пропагандою большевиків. В боротьбі між революціонерами і війском в Букарешті зістало 60 осіб убитих, а 150 ранених.

Карність в румунській армії підупала. Положене економічне і справа поживи стають з кождим днем щораз гірші. Фінанси в краю в оплаканім станї.

Становище кабінету Братіяна вважають неможливим до удержаня.

В ІТАЛІЇ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on February 14, 1919 as required by the Act of October 6, 1917.)

Нові вибори в Італії.

РИМ, 12. лютого. — Премієр Орляндо має намір в протягу двох тижнів скликати засїдане парляменту, почім наступить розвязане парляменту і проголошене загальних виборів.

Від жовтня 1913 року були би се перші вибори до парляменту.

В НІМЕЧЧИНІ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on February 14, 1919 as required by the Act of October 6, 1917.)

ГОЛОВНА ВОЄННА РАДА УХВАЛИЛА НОВІ УСЛІВЯ РОЗЕМУ З НІМЕЧЧИНОЮ.

Острійші услівя військові, а за те полекші економічні.

ПАРИЖ, 13. лютого. — **Головна воєнна рада союзних війск ухвалила на нинїшнім засїданю нові услівя, які будуть предложені Німеччині при відновленю розему, який упливає з днем 17. лютого.**

Урядовий звіт не подає ніяких подробиць щодо нових услівий розему. Вони будуть оголошені доперва тоді, коли будуть вже предложені німецькій розємчій комісії.

Загальне переконане є, що нові услівя військові подиктовані Німеччині будуть значно острійші, натомісць Німеччині будуть признані деякі полекші економічні.

Небезпека, що Німеччина має подостатком оружа, щоби зоружити 3,000.000 армію, була причиною, що союзні держави поставлять острійші услівя військові, які будуть мусїли бути переведені в протягу дуже короткого часу.

Маршалок Фош відїхав вже до Трір.

„ПАРИЖ, 13. лютого. Маршалок Фош відїхав вчера вечером до Трір, де предложить німецьким представникам нові услівя розему.

Німецька розємча комісія з Матіясом Ерцберґером на чолї находить ся вже в місті Трір.

Президент Еберт перестерігає алїянтів перед насильством.

ВАЙМАР, 12. лютого. — Німецький президент Фрідріх Еберт, приймаючи президентуру на установчих зборах, заявив у своїй промові між иншим:

„Проти панованя силою будемо бороти ся до послїдного, з якогонебудь жерела воно й походило би.

„Нашим бажанем є утворити державу на принципі справедливости і уложити наші домашні і заграничні справи на принципі свободи".

Промову президента Еберта принято рясними оплесками.

Шайдеман грозить алїянтам.

БЕРЛІН, 13. лютого. — **Філїп Шайдеман, нововибраний канцлер німецький, заявив, що Німеччина зірве мирові переговори з алїянтами, коли услівя мира не будуть догідні для Німеччини.**

„Алїянти схочуть заключити мир згідно зі своїми інтересами, але тут мусить бути границя", заявив Шайдеман. „Німеччина можливо зірве переговори. Ми не піднесемо наново оружа, але звернемо відповідальність на тих, котрі собі представляють, що вони є всилї взяти їх на себе".

Жовнїрські ради готовлять державний замах.

БЕРЛІН, 11. лютого. — Жовнїрські ради роблять заходи в цїли поваленя теперішного правительства, щоби пімстити ся за смерть Карла Лїбкнехта, як се подають нинїшні вісти.

Одним з головних аґітаторів є бувший большевицький шеф полїції, Роберт Еміль Айхгорн.

Поголоска про увязнене Радека.

БАЗИЛЕЯ, 13. лютого.—Берлїнська полїція увязнила російського большевицького посла, Карла Радека, який був обжалуваний німецькими властями о викликане цїлого ряду заворушень в Німеччині.

Карло Радек через довший час перед полїцією укривав ся.

В АНГЛІЇ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on February 14, 1919 as required by the Act of October 6, 1917.)

АНГЛІЯ ЗАЖАДАЄ ЗВОРОТУ КОШТІВ ВІЙНИ.

Таку заяву зложив в парляменті міністер загр. справ Бонар Лов.

ЛОНДОН, 13. лютого. — **Анґлїйські делеґати на мирову конференцію одержали від свого правительства припоручене зажадати відшкодованя, яке обіймало би не лише кошти війни, але також і втрати, які Анґлїя підчас війни потерпіла,** як се заявив нинї в палатї послів міністер заграничних справ, Ендрю Бонар Лов.

Окрема комісія займаєть ся тепер обчисленем суми, яку анґлїйське правительство має намір зажадати від Німеччини. Комісія має продумати також над способами плаченя і над средствами, якими евентуально треба би змусити Німеччину до заплаченя відшкодованя.

Ірляндія готовить ся до боротьби проти Анґлії.

КОРК (Ірляндія), 28. січня (почтою). — Ірляндська република підійме отсї радикальні кроки проти Анґлії, скоро лише її правительство буде зорганізоване:

1. Зажадає від фармерів, щоби перестали платити податки анґлїйському правительству.

2. Відмова платити податки доходові.

3. Установлене шінфейнерських судових трибуналів.

4. Установлене своїх окремих урядів почтових.

В протягу двох тижнів шінфейнери надіють ся цїлу адміністрацію взяти у свої руки. Сподїють ся, що анґлїйські власти богато людий увязнять; в тій цїли збирають ся фонди, щоби помочи родинам увязнених.

В РОСІЇ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on February 14, 1919 as required by the Act of October 6, 1917.)

Новий замах на жите Ленїна.

ЛОНДОН, 13. лютого.—Збіґці з Москви оповідають про новий замах на жите Ленїна, який однак був ударемнений, як се доносить телеґрама зі Стокгольму.

Ленїн вийшов без жадного ушкодженя, але його шофер відніс тяжку рану. Учасників нападу увязнено і покарано смертию.

Чернов погодив ся з большевиками.

Редактор нюйорської жидівської часописи „Форвертс", який перебуває в Парижи, доносить на підставі вістий, поміщених в париській часописи „Там", що праві соціялїсти-революціонери припинили боротьбу проти большевицького правительства.

Чернов, провідник соціялїстів-революціонерів, який тепер находить ся в Москві, погодив ся з большевицьким правительством. Вслїд за тим большевицьке правительство випустило з тюрми соціялїстів-революціонерів, які були укарані вязницею за виступ проти правительства большевиків.

Большевики продовжають боротьбу проти Поляків.

ВАРШАВА, 12. лютого. — Большевицькі війска обсадили місцевість Желїву між Білостоком і Берестем Литовським.

Большевицькі війска намагали ся передістатись через польску боеву лїнію, уживаючи мундурів польських офіцирів, але сей підступ не вдав ся і 100 большевиків взято в полон, яких перевезено автомобілями до Варшави. Силу большевицької армії оцінюють на дві до двайцять дивізий.

Большевицькі війска наступають на Литву.

БЕРЛІН, 12. лютого. — Російські большевицькі війска розпочали на приказ Николая Ленїна наступ на Литву, щоби получити ся зі Спартаками і большевиками.

Естонцї відзискали всї свої землї.

КОПЕНГАҐЕН, 12. лютого.—Телеґрама з Лїбави доносить, що естонські і фінські війска відзискали всю територію естонської републики від большевиків.

Большевицька північна армія числить 23.000.

ЛОНДОН, 13. лютого. — Большевицька північна армія, яка веде боротьбу проти алїянтів коло Арханґельска, числить 23.000 жовнїрів, 151 машинових крісів, 66 полевих гармат і 9 гармат тяжких.

Лотиш ген. Веґрітіс іменований головним командантом всїх савєтських війск.

Американські втрати на Сибіри.

ВАШІНҐТОН, 12. лютого. — Звіт головної американської кватири на Сибіри доносить, що по день 9. лютого американські війска на Сибіри втратили 10 офіцирів і 314 жовнїрів в убитих, ранених і полонених.

З МИРОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on February 14, 1919 as required by the Act of October 6, 1917.)

УКРАЇНА ВІЗЬМЕ УЧАСТЬ В ПЕРЕГОВОРАХ НА КНЯЖИХ ОСТРОВАХ.

Литовцї, Естонцї і Лотиші годять ся також взяти участь.

ПАРИЖ, 12. лютого. — **УКРАЇНЦЇ, ЕСТОНЦЇ, ЛОТИШІ І ЛИТОВЦЇ, ЗАЯВИЛИ ЧЕРЕЗ СВОЇХ ДЕЛЕҐАТІВ В ПАРИЖИ, ЩО ПРИЙМАЮТЬ ЗАПРОШЕНЄ СОЮЗНИХ ДЕРЖАВ НА СПІЛЬНУ КОНФЕРЕНЦІЮ НА КНЯЖИХ ОСТРОВАХ, як се подає нинїшне урядове донесене.**

ВОНИ ЗАЖАДАЛИ ДАЛЬШЕ ПРИЗНАНЯ НЕЗАВИСИМОСТИ ЇХ ДЕРЖАВ, ДОПУЩЕНЯ ЇХ ДЕЛЕҐАТІВ НА МИРОВУ КОНФЕРЕНЦІЮ І МОРАЛЬНОЇ ТА МАТЕРІЯЛЬНОЇ ПОМОЧИ, ЩОБИ ПОМОГТИ ЗДАВИТИ АНАРХІЮ ДОМА.

Приймаючи запрошене на конференцію, делеґати тих народів заявили, що конференція на Княжих островах не повинна мати иншої цїли, як привернути мир між російськими ґрупами, і заняли становище, що всяке рішенє на конференції щодо независимости не може бути для них обовязуюче.

Делеґати заявили дальше, що лише мирова конференція в Парижи є уповажнена до сеї акції і наставали, щоби з тої причини їх представники були допущені до мирового стола.

Делеґати уложили програму на услівях своїх дотичних країв. Вони упросили французького міністра загр. справ, Пішона, щоби він в характері мирового делеґата предложив їх програму мировій конференції.

Омське і арханґельське правительства доси не рішили ся.

ВАШІНҐТОН, 13. лютого. — Справа опорожненя Сибіри і північної Росії з війск алїянтів буде першою задачею на конференції на Княжих островах, як се доносять з дипльоматичних кругів.

Департамент загр. справ заповідає, що омське і арханґельське правительство в остатній хвилї також згодять ся взяти участь в конференції на Княжих островах. Ті два правительства стоять нинї осібняком, підчас коли російські большевики, Українцї, Литовцї, Лотиші і Естонцї зголосили вже свою співучасть в предложеній конференції.

Російські політичні ґрупи, яких представники находять ся в Парижи, приходять до переконаня, що на случай дальшого спротиву проти наміреної конференції їх становище в Парижу, Лондонї і Вашінґтонї буде захитане.

ПРЕЗИДЕНТ ВІЛСОН МАЄ СТАТИ ПЕРШИМ ПРЕЗИДЕНТОМ ЛІҐИ НАРОДІВ.

ЛОНДОН, 12. лютого. — **В проекті конституції Ліґи Народів сказано, що на її чолї має стояти президент. ПРЕЗИДЕНТ ВІЛСОН БУДЕ ВИБРАНИЙ ПРАВДОПОДІБНО ПЕРШИМ ПРЕЗИДЕНТОМ ЛІҐИ НАРОДІВ, як се доносить нинїшне число „Пел Мел Ґазет".**

Представники поодиноких держав мали би ранґу амбасадорів.

В ПОЛЬЩІ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on February 14, 1919 as required by the Act of October 6, 1917.)

Падеревскі мировим делеґатом Польщі.

ПАРИЖ, 8. лютого. — Одержано вістку з Варшави, що Падеревского іменовано польським делеґатом на мирову конференцію в Парижи та що він вже небавом прибуде туди, щоби взяти участь в нарадах.

Польські мирові делеґати в дорозі до Парижа.

БЕРНО (Швайцарія), 12. лютого. — Польська делеґація на мирову конференцію переїхала через Берно в дорозї до Парижа.

(Останні вісти доносили, що одним з польських мирових делеґатів вибрано теперішного польського премієра Падеревского. Теперішні польські делеґати Дмовскі і Пільц заступають польське правительство лише провізорично).

Союзні держави приказали Полякам і Німцям застановити ворожнечу.

ЛОНДОН, 12. лютого. — **Союзні держави приказали Німцям і Полякам застановити воєнні операції,** як се доносить телеґрама з Берлїна.

Німцї згромадили над польською границею 90.000 війска.

ЛОНДОН, 13. лютого. — Сила німецької армії добровольців на східнім фронтї, згромадженої проти Поляків, доходить до 90.000, як се доносять нинїшні вісти. Сподїють ся, що ся армія зросте небавом до 300.000.

Маршалок Гінденбурґ прибув до Кольберґа, щоби кермувати операціями проти Поляків.

Польське правительство признає Жидам право виборче.

ВАРШАВА, 7. лютого. — Міністер внутрішних справ видав проклямацію, признаючи Жидам право виборче і проголошуючи острі кари за напади на Жидів.

"SVOBODA" (LIBERTY)

the Ukrainian newspaper published three times a week: Tuesday, Thursday, and Saturday by Ukrainian National Association at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ESTABLISHED 1893

JOSEPH STETKEWICZ, Chief editor.
ANDREW SAWKA, Business manager.

Entered as second-class matter March 30, 1911, at Post Office at Jersey City, N. J., under the Act of March 3, 1879.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of October 3, 1917, authorized, July 31. 1918.

SUBSCRIPTION: United States:		ПЕРЕДПЛАТА: в Злучених Державах:	
1 year	$3.00	на рік	$3.00
6 months	$1.75	на пів року	$1.75
3 months	$1.00	на 3 місяці	$1.00
to Jersey City and to foreign countries:		В місті Jersey City і за границю:	
1 year	$3.50	на рік	$3.50
6 months	$2.00	на пів року	$2.00
3 months	$1.25	на 3 місяці	$1.25
Single copy 3 cents.		Поодиноке число 3 центи.	

За кожду зміну адреси платить ся 10 центів.

Адреса: SVOBODA, 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Число телефону 498 Montgomery.

Всі моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу "Svoboda".
При висиланю замовленя належить долучити моні-ордер або чек.

За всі оголошеня поміщувані в „Свободі" редакція не відповідає.

КОНФЕРЕНЦІЯ НА КНЯЖИХ ОСТРОВАХ.

Як звісно, міжнародна мирова конференція в Парижи згодила ся на предложене президента Вілсона, щоби запросити представників народів і політичних ґруп давної Росії на конференцію на Княжі острови (острови Прінкіпо, на мори Мармора, коло Царгорода), для порозуміня щодо взаїмних відносин серед тих народів і політичних ґруп та зносин з аліянтами.

Спершу здавало ся, що та конференція не вдасть ся, особливо ізза опору представників деяких народів, котрі гадали, що конференція звернена проти їх независимости, а також з причини спротиву зацофаних московських ґруп, як ґенерала Денікіна, адмірала Колчака і Краснова.

Однак поволи прийшла розвага і упереджене уступило.

Коли перші большевики заявились, що візьмуть участь в конференції, за ними зачали заявлятись за згодою також і представники народів давної Росії та політичних ґруп.

Представники Українців, Литовців, Лотишів і Естонців в Парижи заявили, що представники їх народів візьмуть участь в конференції на Княжих островах, однак з певними застереженями. Вони предложили свою програму, в якій є скаазно, що **вони взяли би участь тільки для взаїмного порозуміня народів давної Росії,** але домагають ся признаня независимости їх народних республик і допущеня їх делеґатів на мирову конференцію. Сю програму предложили вони французькому міністрови заграничних справ, Стефанови Пішонови, аби він представив її на мировій конференції в Парижи.

Ґенерал Денікін, котрий має під командою невелику скількість козацьких війск, які стоять на українській Кубанщині (на Кавказі), а також на Кримі і в Одесі, заявив, що теж годить ся взяти участь в конференції, але инші ґенерали старої Росії, що хотять панувати над освободженими її народами, ще не дали відповіди. Вони знають, що там, де зійдуть ся представники вільних народів, їм, що хотять побивати ті народи, буде ніяково засідати до ради, але остаточно, як побачать, що не мають иншої ради, то може і вони позїздять ся на Княжі острови.

З тої конференції може вийти значна користь, **як би прийшло до порозуміня між народами давної Росії.** Найважнійше, аби вони **взаїмно признали свою независимість, визначили і признали свої границї, та прирекли, що будуть держатись тільки своїх земель і не будуть наїздити земель других.**

Така постанова скінчила би взаїмну війну між народами давної Росії і вони повинні тоді забрати свої війска із земель несвоїх.

Большевики повинні забрати свої війска із земель українських, білоруських, естонських, лотиських і литовських, а остатись тільки у себе дома, на землях московських. Большевики се продукт чисто московський, а на землях чужих він є імпортований, однак небажаний, тож нехай Москалї замкнуть експорт того славетного свого продукту і нехай його тримають для себе.

Тесаме, що відносить ся до большевиків, дотикає і ріжні останки царської Росії, які покутують за її гріхи по ріжних кутах бувших її великих і далеких просторів. Жаден з народів давної Росії не бажає собі гостини Денікіна, Колчака, Краснова і т. п., а натомісць кождий рад би, аби вони забрались з їх земель, а свої штучно зліплені полки розпустили.

Специяльно народови українському залежить, аби з його земель забрались большевики і полки Денікіна, аби український нарід міг вже сам спокійно господарити своєю землею і запровадити на нїй свій народний републиканський лад.

Такий був би найліпший вислід для всїх інтересованих народів, а для народу українського специяльно. І в такім случаю конференція на Княжих островах, яка заповідаєть ся не скорше як на початок марта, увінчала ся би успіхом.

Тоді народні републики, що повстали на просторі давної Росії, мали би розвязані руки і свободу рухів до внутрішної перебудови і віднови та до оборони своїх країв перед ворожими сусідами.

Найбільшим ворогом кількох освободжених народів, що донедавна терпіли тяжке царське ярмо, є панська Польща Падеревского. Вона посягає по чужі землї, **по землї українські, білоруські і литовські.** Ті три народи мусять боронити своїх рідних земель перед ляцькими заборцями. Для того їм треба свободи рухів і вазїмного порозуміня.

Конференція на Княжих островах улекшить їм здобуте повного і офіціяльного признаня своїх народних републик правительствами Злучених Держав і аліянтів, а також допущене їх мирових делеґатів на міжнародну мирову конференцію в Парижи.

ОНУФРІЙ КОВАЛЬСЬКИЙ.

ХОЛМЩИНА.

(Реферат виголошений на Всеукраїнськім Народнім Зїздї в Ню Йорку, 16. січня 1919).

(Докінчене).

Поляки не питають українського населеня, чи воно хоче, чи не хоче польської власти над собою, тільки розказують: „Маш, хаме, нам служиць і баста!" Ба, не лишень не питають його о се, але слїдами давних панів-галапасів, що відібрали землї від українських хліборобів — таксамо й тепер сей останний загін, зрошений кровю й потом многих столїть, взяли від Холмщанина. А щоб запевнити свій „стан посяданя", то всю силу звернули, щоб Холмщан за Буг більше не впустити. І тим толкуєть ся присутність розбишацьких польських леґіонів на Литві, Білоруси й Українї.

Тепер же ще щодо стану просьвіти перед і підчас війни на Холмщинї. Перед війною, коли то від року 1905 розпочалась інтензивна польонізація Українців по польських церквах, школах і „кулках", такі Українці, в найбільшій несьвідомости річи — почали називати себе „Поляками" (не всї католики). Ті же, що не були „католиками", називали себе Русскими, а молодше поколїнє, як звичайно, виховане по школах в польськім дусї, починало вже було покидати рідну українську мову. Одні „цо-кали", а другі „что-кали"...

Повстала страшна ворожнеча між сусїдами і родинами, котру й до Америки привезено. Оба вороги, Поляки й Москалї, доконали свого — затрули народний орґанізм, забили національне почуте, здавалось раз на все. Але дух часу зробив своє. Всесьвітна війна і наші маси із сну пробудила, воскресила. „Згинути може тільки нарід підлий, а упасти і знова двигнутись — навіть і найблагороднїйший" — каже пословиця.

При помочи сьвідомійших одиниць та галицьких Українців, що достарчили найбільше учительських сил та книжок, позакладано по селах кількасот шкіл і кооперативні товариства, хоч яких нецивілізованих средств Поляки уживали, щоб український рух здискредитувати в очах окупаційних властий, та українську роботу спинити. До шкіл учащає до 10.000 українських дїтий, як доносять ґазети. В Білій виходить українська ґазета „Рідне Слово"; таксамо в Берестю. Ся діяльність поширилась і на Городненщину, Пинщину й Волинь. Ще перед війною позакладано наукові товариства „Просьвіти" в Білій, Сїдлци, Кобилянах, Грубешові, Берестю і т. д. В полудневій части Холмщини Поляки не допустили на разї до українських шкіл; але тепер, коли Австрія пропала, то і там певно Українцї вхопились за діло.

Поляки мають до Холмщини претенсії, але права жадного не мають. Історичне право, на яке Поляки покликують ся, се право насильства й брутальности. Після польських засад, то, приміром, балканські держави, як: Румунія, Сербія, Греція, Болгарія і богато инших країв — не мають права бути вільними, лише до кінця сьвіта мають належати під монґольську Туреччину, тому, що вона колись-то, в XIV., XV. і XVI. віку, підбила їх. А Ірляндія, що вже 700 літ під панованем Анґлії, прецінь щойно тепер проголосила свою независимість. Як колись балканські та инші континентальні европейські народи скинули з себе турецький ясир, а тепер і зовсім виганяють Турків з Европи, так і ми проженемо з Поділя, Волинї, Галичини, Полїся і Холмщини відвічного нашого гнобителя, що нас окрав з нашого доброго імени, з наших прав, з нашої суверенности, з нашої інтеліґенції; що стараєсь нас національно убити і зробити нас погноєм для своєї імперії.

Най вельможна польська шляхта панує, але у своїй етноґрафічній Польщі, а й там її польські хлопи тепер навчать, що кождий чоловік має рівне право до істнованя, до добробуту. Треба отверто сказати, чого ми хочемо, а не завивати наших прав і бажань в красні, субтельні диплсьоматичні фрази, бо тих польські імперіялїстичні шовіністи, лакомі на чуже добро, — або не розуміють або не хочуть розуміти.

Ми, Українці, чужого не хочемо; ми на етноґрафічну Польщу не нападаємо. Ми польській демократії з цїлого серця бажаємо всего добра і поводженя в боротьбі з Німцями за свої права в Познанщині і на Шлеску — най Польща красно розвиваєсь, але у своїх етноґрафічних межах! Не хочемо чужого, повтаряю, але і свого не дамо! Наш мужик, наш хазяїн, порадить собі на своїй землиці і без польських та московських зайдів.

Наші права, права України до Холмської землї, є перші, старші, основні, національні, отже справедливі. Там корінний, тубильчий український нарід, що в часах передісторичних заселював сей край — і се українське народне право ніколи не передавнить ся.

Минули віки страждань, нашого упослїдженя, пexecution чужих орд на українських землях. Минули, і бодай ніколи не вернули! Се є вік національного відродженя і сьвідомости, вік особливішого явища, бо всї погноблені і майже убиті, народи будять ся до нового житя. Всюди ллєть ся дорога людська кров за рідне імя, демократію й свободу; всюди повно посьвяти, патріотизму. Ся кров, ся саможертва, ся любов вітчини знаменує великий поступ на дорозї совершенної любови ближнього, якої примір дав нам сам майстер християнської цивілізації. — Бо люблячи свою вітчину, ми любимо наше найблизше окружене: по крови, мові, обичаях; тимсамим ми є повні ідейної несамолюбної любови, котра нам каже передівсїм своє цінити й боронити, а чуже шанувати; признати, що як кождий чоловік має право, і навіть сьвятий обовязок радитись після розумної волї, якою сотворитель надїлив кождого чоловіка — так і кождий нарід, звязаний вузлами крови, мови, обичаїв, традиції, історії, спільних інтересів — має право і сьвятий обовязок рядити сам собою в своїх етноґрафічних межах.

Най менї вільно буде при кінци навести слова одного нашого Підляшака, котрий вдарив ся в груди і сказав: „Єй Богу, не пійду в ляцьку неволю; волю смерть ніж під Польщу належати! — Такий є сентимент нас всїх Холмщаків, що знаємо рідне і його цінимо!

БЕЗРОБІТЄ І ПРАЦЯ В СІЧНИ.

Як надвишку так і недостачу праці й заробітків для робітників можна приблизно бачити по тижневих рапортах державних бюр посередництва праці, котрі записують всїх, хто в них шукає і дістає роботу. Звісно, не всї безробітні шукають праці через „Юнайтед Стейтс Емплоймент Сервіс", так що ніякої докладної статистики безробітности ті рапорти не дають. Але її зріст, зглядно зменьшене, в ріжних містах і сторонах краю вияснєть ся в них доволї точно.

Так приміром в тижни від 11. до 18. січня у всїх федеральних, стейтових і місцевих бюрах посередництва праці записало ся за роботою 141.371 аплїкантів, з котрих 103.976 роботу дістало. Найбільше безробітних реґіструвало ся в тім тижни в Пенсильванії (11.164), а далї в Іллінойс (10.834) і в Ню Йорку (10.556).

Рапорти зі 120 міст, обнимаючі перепись 6.614 фабричних заводів, показують, що в тім тижни число занятих робітників ще зменьшило ся о 9.170.

В 47 містах, — майже всї на півночи і сході — роботи не стає. На першім місци Клївленд з 40.000 безробітних, другий Дітройт з 25.000, третє Бофало з 13.000.

22 міста, — майже всї на полудни — показують невеликий брак робітників.

Также в Пітсбурґу не стало яких 5.000 майнерів і в Скрентонї 3.700.

Безробітє на загал зростає, хоч в окремих містах ситуація ріжно зміняєть ся, а декуди й поправляєть ся. Останні цифри, зібрані з перших трох тижнів місяця січня, є меньше більше докладні. І так число безробітних в третім тижни було 166.000, коли в попереднім було їх тільки 115.000. Той приріст припадає головно на слїдуючі стейти: Коннетікут, Індіяна, Мішіґен (передівсїм Дітройт, де безробітних прибуло на 5.000), Мінесота, Ню Йорк, Огайо (з 20.000 приросту) і Ореґон.

Докладний звіт про відносини в цїлих Злучених Державах містить рапорт з другого тижня в місяци січни.

В нюйорськім стейтї безробітє зросло і дійшло в тім тижни до числа 26.000. Незаняті передівсїм кваліфіковані робітники. Звичайних робітників навіть по трохи не стає. Найгірші відносини в Бофало, де незанятих було цїлих 13.000. В Сиракюз і Ютика безробітє зменьшило ся, за те поширило ся в Рочестер і Олбани.

Не так зле в Ню Джерзи, де тільки в Патерсон і Елїзабет потрохи забракло роботи. Деякі фабрики навіть принимають більше робітників ніж доси мали, передівсїм в Нюарку.

Найгірше в Огайо, де число безробітних раптовно піднялося до 40.000. Роботи в стейтї ніде не найдеш.

В Пенсильванії все ще треба майнерів. Зрештою безробітє значне в цїлім стейтї, хоч у Філядельфії трохи зменьшило ся.

В Мішіґен є лиш одно місто, Флїнт, що здаєть ся не знає безробітя. В Дітройт вже в другім тижни сього року було реґістрованих 25.000 незанятих і стільки тисяч прибуває що тижня.

В цїлім краю робота зупинила ся передівсїм в будівництві. Покищо добрі відносини і доволї праці є всюди для механіків, машиністів, кітлярів і взагалї для металевих робітників, особливо при зелїзницях в цїлім краю і вчасти у корабельних варстатах.

НЕГРАМОТНІСТЬ У ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ.

Нечуваним соромом для Злучених Держав називає міністер внутрішних справ, Лейн, неграмотність великої частини населеня, яку виявила щойно остання конскрипція рекрутів. У своїм річнім рапорті міністер Лейн обчисляє, що Злучені Держави видають на автомобілї більше гроший ніж на просьвіту і виховане дїтий, платять пересїчному шкільному учителеви меньше ніж пересїчному денному зарібникови і витрачують що року два рази стільки на ґуму до жуваня, скільки на шкільні книжки. „Що говорити про найбільшу демократію сьвіта, в котрій десять процент дорослого населеня не вміє почитати тих законів, які, мовляв, кождий мусить знати?"

Що десять процент дорослого населеня Злучених Держав є неграмотних — се факт. Поміж 2,000.000 записаних рекрутів 200.000 не вміло нї читати нї писати.

Причина тому відома. Замало книжок; замало учителїв; шкільна наука закоротка; дїти передчасно покидають школу; не стає шкільних будинків, щоб помістити всї дїти в шкільнім віцї, а й ті будинки, що є, невигідні, тїсні і темні; богато дїтий учить ся тільки через половину приписаних годин, а богато зовсїм не ходить до школи.

Прикрий результат тих відносин, що показав ся при воєннім поборі, затрівожив американське громадянство і з ініціятиви Дитячого Бюра при міністерстві праці почав ся інтензивний рух по цїлім краю, щоб продовжити і поширити шкільну просьвіту американських дїтий.

Більше ніж половина усїх стейтів рішила строго наглядати, щоб дївчат і хлопців передчасно не забирано зі школи. Міські громади забирають ся до будови нових шкіл, де не тільки наука, а й здоровлє і вигода для підростаючого поколїня булиб забезпечені. В місті Ню Йорку, де відносини є найгірші, усталено найширшу шкільну програму. Шкільна комісія призначила понад 10.000.000 долярів на будову шкіл, а ту роботу, яку вже розпочато, оцінюєть ся на 4,000.000.000 долярів.

ЖЕРТВИ ЧЛЕНІВ У. Н. СОЮЗА НА УКРАЇНСЬКИЙ СИРОТИНЕЦЬ У ФІЛЯДЕЛЬФІЇ.

Філядельфія, Па. На руки секретаря 83-го відділу, Романа Карбівника, зложив Андрій Вишиваний з коляди: Р. Карбівник $2.00; Анна Дуда, Анастазія Зиґмут, Юлїя Черепуля, М. Мацкула, Д. Тхорик, В. Олїйник, Анна Замарих і Н. Бодлак по $1.00; Н. Н. 75 цнт.; А. Вишиваний 65 цнт.; Г. Горін, Гаська Олїйник, Катерина Шолок, Й. Чичула і М. Лабяк по 50 цнт.; П. Басараб 35 цнт.; П. Пилипців, Н. Барщевський, Я. Ковалишин, І. Тарнавський і Марія Хомик по 25 цнт.; С. Верес 20 цнт.; Н. Н. і Н. Н. по 15 цнт. — Разом $16.00

Вілксбери, Па. Члени 278-го відділу зложили: Т. Ярошинський $1.00; М. Стець і С. Свиридюк по 50 цнт.; С. Саїв, Н. Гілщанський, Ф. Крохмалюк, С. Гавришків, В. Максимів, С. Савчишин, Й. Крохмалюк, М. Іванів, Р. Луцків, Й. Вашкевич, Й. Гуменюк і В. Свиридюк по 25 цнт. — Разом... $5.00

Франкфорт Гайтс, Ілл. Члени 166-го відділу зложили: Андрій Вуйцік $5.00; М. Меґас $1.50; Я. Міґелич, С. Меґас, В. Ґерак, А. Галушка і І. Вуйцік по $1.00; М. Галушка і П. Новак по 50 цнт.; М. Ґерій, І. Борис і І. Стрипа по 25 цнт. — Разом... $13.25

Ембрідж, Па. Члени 161-го відділу зложили: О. Дуран, М. Оленич, Г. Бирців, Д. Федчак, А. Підуфалий, М. Папінчак, А. Томашевський, Й. Бахор і Ф. Янїоха по 25 цнт.; П. Завойський, Д. Николів, П. Лабик, І. Домарацький, С. Гарбутяк, В. Пошивак, О. Хлопик, Марія Цилюх і І. Смолюх по 10 цнт.; І. Чeньчук 5 цнт. — Разом... $3.20

Елїзабетпорт, Н. Дж. Члени тов. „Запорожська Січ", від. 234, зложили: Н. Гавриш $1.00; Я. Красновський, С. Могила, С. Ґенеґа, А. Ґерилюк, Н. Олексюк, М. Мандзяк, Я. Гнип, Н. Нерода і Я. Олїйник по 50 цнт.; К. Пілат, М. Бохна, Й. Горін, М. Василишин, О. Нагребецький, І. Пілат, Г. Рудницький, П. Кіценюк, І. Кіценюк (Гарас.), К. Данилюк, Т. Луняк і Л. Малафій по 25 цнт. — Разом... $8.50

Гамонд, Інд. Члени 80-го відділу зложили: А. Грицак і С. Рос по $2.00; М. Кашуба, М. Бабій, І. Бабій, Р. Дякун, Я. Мацик, І. Лайтар, Й. Піддубний, М. Керничний і Й. Мудрий по $1.00; Ф. Дутяк, М. Маркевич, Ф. Грицак, С. Раздевич, І. Максимович і О. Попик по 50 цнт.; М. Рутина 35 цнт.; Н. Худик, Й. Ґрона, І. Грицак, В. Курпела, С. Курпела, В. Ґадз, Ф. Керницький, О. Ґадз і Н. Савка по 25 цнт. Разом $18.60. Оплата 30 цнт. — Остало... $18.30

Гамтрамк, Міш. Члени 94-го відділу зложили: Ю. Чех і П. Музичка по $1.00; А. Патра, Т. Сенюк і М. Паласький по 50 цнт.; В. Бухта, В. Шеремета і М. Музичка по 25 цнт. — Разом... $4.25

Джерзи Сіти, Н. Дж. Тов. Український Клюб Поступовий, від. 70, жертвувало... $25.00

РАЗОМ $93.50.

В ч. 16. „Свободи" оголошено $722.49.

ЗАГАЛЬНА СУМА $815.99.

В. Левчик, гол. касієр У. Н. С.

ПОТРЕБА ПРОМИСЛОВОЇ НАУКИ.

(Інформаційний і Просьвітний Відділ Міністерства Праці).

З 10,000.000 фабричних робітників у Злучених Державах около три четвертих, значить яких сім міліонів, не продукує і не може продукувати більше як лиш одну третину того, що могли би продукувати, колиб знали своє ремесло.

То значить, що 7,000.000 американських робітників не можуть дістати повного заробітку, який мусїлиб дістати, як би їх продукція була більша.

Більша частина тих робітників пійшла на роботу, не мавши нагоди її вивчити ся. Майстрів і челядників тепер вже нема, а всї ремесла і професії так подїлили ся, що у фабриці є дуже мало нагоди хоч трохи основнїйше познакомити ся зі своєю професією.

Шкільний відділ міністерства праці стараєть ся по змозї направити ті відносини. Близко 200.000 робітників в Америці ходить тепер до професійних і доповняючих шкіл. Одначе для широкої маси шкільна наука неможлива. Тому міністерство Праці стараєть ся тепер, щоб у фабриках, особливо великих, заведено науку, котра дала би робітникам можність вишколити ся і вправити ся у своїм ремеслї.

АКРОСТИХ.

У сьвіті є один край —
Красний тай не дикий,
Розлогий, богатий як рай,
А народ його великий.
Іно прокляті сусїди
Намовлялись по всї дни,
Аби як що з тим зробити,
Сей народ зовсїм згнобити.
Вони на нього нападали,
О скільки могли рабували,
Били всїх і мордували.
І вже кричали вороги:
Давно ми його погребли!
Навіть казали, що слїду нема;
А він воскрес як та весна!

С. Мельничук, з Алентавн, Па.

ПЛЄБІСЦИТ.

(Розмова на Іст-Сайд в Ню Йорку).

Юрко: Чому ви, Федьку, є проти плебісциту?

Федько: Ви, видно, є за плебісцитом? Скажіть, чому ви за плебісцитом?

Юрко: Бо знаєте, плебісцит то красна річ; цїлий нарід голосує. Як може бути щось красшого?

Федько: Отже маєте знати, що я також є за плебісцитом. Плебісцит дуже красна річ; цїлий нарід голосує. Чи може бути щось красшого?

Юрко: Га, то якесь непорозуміне! Бо я чув, що ви викрикаєте проти плебісциту, немов проти якої пошести, аж ось чую, що ви кажете, що плебісцит красна річ!..

Федько: То видко зіло, що се якесь непорозуміне. Я нїколи в своїм житю не виступав проти плебісциту.

Юрко: То видно набрехали. Кажуть, що ви противні тому, аби галицькі Українцї рішали при помочи плебісциту, чи вони хотять належати під Польщу чи нї, а ось виджу, що се неправда. От, що то нераз лихі латворять!...

Федько: Нї, не набрехали, а правду казали!...

Юрко: Як? То ви є проти сього, аби Українцї плебісцитом рішали, чи вони хотять належати під Польщу, чи нї?

Федько: Так!

Юрко: То я вже вас, куме, абсолютно не розумію! Раз кажете, що ви є за плебісцитом, а потім кажете, що ви противні тому, аби Українцї рішали при помочи плебісциту, чи вони хотять належати під Польщу...

Федько: То зле, куме, що ви того не розумієте! Я-ж кажу вам, що плебісцит красна річ та що проти нього годї виступати. Я не противний, аби Українцї плебісциту уживали все, коли їм тільки подобаєть ся.

Юрко: А чого-ж ви властиво хочете? Чому ви властиво противні?

Федько: Я противний тому, аби Українцї голосували над тим, чи вони хотять належати під Польщу. Я є противний навіть самій гадцї про се. Я взагалї не годжу ся на дискусію або голосоване над жадними такими лайдацькими пропозиціями. Я такі пропозиції відкидаю просто з моста!

Юрко: Чому?

Федько: Чому? — питаєте? А тому, бо як нинї Лях має право сказати Українцеви голосувати над тим, чи він має належати під Польщу, то він завтра має право сказати йому голосувати над тим, чи панщина має бути назад привернена; а позавтра над тим, чи він має жити на своїй землї, чи вивести ся з неї.

Юрко: Ага, то я зачинаю потрохи розуміти...

Федько: Отже бачите! А що сказали би Американцї, як би Мексиканцї напали на Ню Йорк і хотїли його заняти?

Юрко: Били би Мексиканців!

Федько: Як то били би? А плебісцит де? Таж прецїнь то красна, демократична річ! А може вони сказали би так: „Чекайте, панове Мексиканцї! Може справдї Нюйорчани хотять належати до Мексика!... Ми зробимо плебісцит, то красна демократична річ. Най нарід загальним голосованєм рішить, чи хоче бути під панованєм Віллї. Як схоче, то добре, а як нї, то нї і ви тодї маєте уступитись!" Чи гадаєте, що так Американцї відповіли би?

Юрко: Нї, не гадаю! Я гадаю, що вони вважали би таку пропозицію за обраду. Відки вони приходять голосувати над чиїмись забаганками або над тим, чи чиїсь заборчі пляни мають рацію або нї? Така пропозиція була би провокацією, а на провокацію одинокою відповідию є оружє!

Федько: Отже видите! Вже ви зі мною годитесь і повторяєте мої слова, так як я зпочатку повторяв ваші! Ви тепер мусите менї признати, що домаганє, аби галицька Україна належала під Польщу, є чистою провокацією, на яку не може бути иншої відповіди крім оружної. Нїхто не буде над провокацією голосувати, чи вона є слушна, чи нї, бо провокація не може бути слушна. Инакше то не була би провокація!

Юрко: Маєте правду! То би так виглядало, як би хто наприклад хотїв менї і моїй родинї ребра поломити зелїзною штабою, а я казав: „Гов, ми будемо голосувати! Як буде більшість за ломанєм, то поломиш, а як нї, то штап". Таж то річ ясна, що нїхто не має права ломити ребер анї менї анї моїй родинї. Можливо, що найшов би ся такий, котрому та справа не ясна, то він може се брати під голосованє, але я би на таку пропозицію відголосував йому колом по хребтї, най знає, який є плебісцит на провокацію! Иншого плебісциту для таких розбишаків я не знаю!

Федько: А видите, як красно вже говорите! А зпочатку, то ви так задиристо до мене говорили, що я вже мав гадку ховати свій хребет перед вашим плебісцитом.

Юрко: Не бійте ся, я тепер цїлком вашої гадки! То річ певна і ясна, що плебісцит річ демократична і красна, але не треба нею заслонювати цїлий поганих! Український нарід може собі уживати плебісциту, як се йому колинебудь подобаєть ся, але хоч се яка красна річ і демократична, то я би втїк з України, як би там приходили сусїди і казали голосувати над тим, чи спалити лїси на Українї і затроїти ріки, а наш нарід мав на таке голосованє годитись, тільки длятого, що плебісцит, то річ красна і демократична. Цьвіт рожі є дуже красний, але як злодій іде до вашої комори, то ви тим цьвітом йому стежки не посипаєте, але бичівном сипнете йому кілька по плечах!...

Федько: Я виджу, що ви добрий ученик, бо ви вже і мене беретесь того вчити, чого я хотїв учити вас. То мене дуже тїшить, бо се мене ще більше переконує, що я маю рацію. Але тепер прошу вас, ідїть ще і других переконайте, так як трібуєте мене переконати. Будьте певні, що слово правди виграє!

ДОПИСИ.

PERTH AMBOY, N. J.

I.

Народне віче.

Заходом місцевих братств і товариств в Перт Амбой відбуло ся у нас в неділю, 5. січня б. р., в церковній гали загальне українське віче. Галя була наповнена слухачами, бо було около 800 людий.

Віче отворено точно о годині 6-тій вечер. На естраді появив ся місцевий хор під проводом дякоучителя, п. Стефана Грабара; і відспівав американський гимн „Май Контри".

Відтак виступив наш парох, о. Иосиф Чаплинський, і в гарній промові представив значіне і ціль віча, а на кінци покликав п. Юрія Левкова на предсідателя до перепроваджена віча. Предсідатель завізвав двох секретарів, пп. Григорія Ґебу і Василя Фединишина, на що публика одноголосно згодила ся.

Першим бесідником був п. Семен Ядловський з Джерзи Сіти. Він в своїй промові обговорив справи українського народу в старім краю і тут в Америці та пригадав людям численні знущаня польської шляхти над нашим народом в Галичині.

Другий виступив з промовою п. Юліян Павчак з Ню Йорку. Він представив теперішне загальне положенє Українців, а відтак пояснював, чому наша нова вітчина, Америка, виступила до війни і за що вона борола ся. „Америка — говорив бесідник — зробила се тому, щоб освободити всі народи зпід ярма панського, царського, цісарського, королівського і князівського". Відтак говорив, що американські Українці повинні вислати свого делєґата на мирову конференцію, де він мав би вставити ся за независимостю цілої України, щоб Українці мали такі права, як і всі инші народи. На кінци бесідник завізвав зібраних до складаня добровільних жертв на визволенє галицької України.

По промові п. Павчака забрав ще раз голос п. Ядловський і доказував, що ми, Українці на вільній земли Вашінґтона, не сьміємо тепер занимати ся вузкими партійними справами, але мусимо старати ся всіми силами о свободу нашої Неньки-України.

По скінченю бесіди п. Ядловського предсідатель сказав присутним, що коли хто має які запити, нехай їх тепер поставить, а дістане на них відповідь. Кількох людий ставили питаня, а п. Ядловський відповідав.

Після того мало ся збирати жертви, але тут якийсь молодий хлопчиско, намовлений большевиками, намагав ся конче забрати голос без дозволу предсідателя. Він вискочив на сцену і зачав кричати, але предсідатель запитав присутних, чи вони позволять говорити тому бойсови. Нарід зачав кричати, що той бойс говорить не до річи, тож треба його скинути зі сцени. Тоді предсідатель зігнав того непрошеного бесідника з підвисшеня, але він зачав скакати по кріслах і кричав далі, а наші большевики йому помагали. Повстав загальний крик. Предсідатель взивав до спокою, але большевики, яких було до 40, не хотіли його слухати. Метушня ставала ся щораз більша і вже приходило до бійки. Тоді один з большевиків скочив по поліцію, яка прийшла і заарештувала шістьох большевиків, між ними і того бойсину, що дер ся силоміць до голосу. Отже большевики самі наробили біди і самі за се потерпіли. Знаний тут усім Пелешак привів на галю поліцію і домагав ся арештованя п. Ядловського, буцімто за те, що п. Ядловський говорив на нашім вічу проти нашої американської держави. Се була очевидна брехня, бо п. Ядловський є сьвідомим американським горожанином і проти своєї нової вітчини не говорить нічого злого. Отже большевики упали самі в ту яму, яку під другим копали.

По арештованю большевицьких ватажків на гали заспокоїло ся і предсідатель візвав присутних до складаня жертв. Люди зложили разом $230.40.

По збірці хор відспівав три пісні: „Вже воскресла Україна", „Чом, земле моя" і „Май Контри".

Відтак предсідатель подякував рефферентам за їх труди, а жертводавцям за зложені гроші, і замкнув віче. Нарід розійшов ся спокійно домів.

Григорій Ґеба,
Василь Фединишин,
секретарі віча.

II.

Вибір У. Н. Комітету.

Дня 13. січня відбули ся в церковній гали збори всіх місцевих братств і товариств. На тих зборах вибрано місцевий Український Народний Комітет, до котрого війшли: о. Иосиф Чаплинський, покровитель; Михайло Вітів, предсідатель; Юрій Левків, касієр; Григорій Ґеба, секретар; Пилип Шуцький, заст. предс.; Николa Головатий, заст. кас.; Василь Фединишин, заст. секр.; Іван Когут і Стефан Кордяк, колектори.

Ухвалено збирати від часу до часу жертви на визволенє України.

Просить ся всіх, кому лежить на серци доля України, складати свої лепти на руки нашого місцевого Комітету. Проч з партіями! Проч з ненавистю! Хай живе вільний і свобідний український нарід! Хай живе вільна, самостійна Україна!

Григорій Ґеба, секр.

—o—

LUDLOW, MASS.

Таки ми не позаду!

В ч. 12-тім „Свобода" (з 30. січня б. р.) була поміщена допись з Лодлов, Масс., під заголовком „Чи так роблять і другі люди?" Було там згадано про кириню та роздори, які заподіяли противники народної жертви. Однак не всі наші люди були такими, щоби забути про таку важну справу. Вони зрозуміли, що вже час, аби наш нарід скинув з себе ляцьке ярмо, котре двигав сотки літ, щоби став вільним, так як другі народи. Наші рідні брати борять ся з предвічним ворогом, а наша братерська кров відчуває се і тут, на далекій чужині, за синим бездонним і бурливим морем.

Аби сповнити свій народний обовязок і стати на поміч нашим рідним братам, то ми поступили так, як і другі місцевости поступають. На руки місцевого У. Н. Комітету 28 наших людий з Лодлов і з Індіян Орчард зложили на оборону Галичини $137 (імена жертводавців будуть оголошені на иншім місци). Сі гроші віслано до канцелярії У. Н. Комітету в Ню Йорку.

Усім жертводавцям складає ся сердечну і щиру подяку. Честь Вам і слава, вірні сини Неньки-України, що не забуваєте за свій бідний поневолений нарід, котрий сотки літ копав у ляцькій неволи.

Комітет.

—o—

DETROIT, MICH.

Під розвагу членам тов-а „Запорожська Січ", від. 75 У. Н. Союза.

Неодин з Вас нарікає, що в нашім товаристві завсїди сварять ся, ба навіть і до бійки стають. Чомуж воно так є? Знаю дуже добре, що Вас є богато таких, котрі не знаєте властиво, о що ходить.

Мушу сказати, що причиною тих сварень і криків є сьвященики і їх прихильники.

Може декотрий товариш, читаючи сї стрічки, скаже: „О, він певно соціяліст, бо виступає проти сьвящеників". Нї. Я не вирікаю ся Бога анї церкви, але мушу боронити поваги і чести свого товарисвта, яке вже від довшого часу служить за матеріял сьвященикам. А наше товариство має сьвітську назву, тож його члени повинні виступити всі як один і крикнути: „Гов! Уже досить того крику і галасу! Хто хоче бути сліпим орудєм в руках попів, нехай собі се робить приватно, а ми замісць сварити ся, замісць з кулаками ставати один до другого в обороні попів, купім собі кілька пожиточних книжок, аби наші товариші не читали „Рекорду" і „Дзєнніка Польского", але свої рідні, українські книжки. З того буде більша користь ніж зі сварні. Таж ми один другому нічого не винні, щоб така ненависть між нами панувала! Нехай кождий над тим застановить ся, а тоді певно скажете: „Таки правда!"

Хто-ж був причиною, що перед чотирма місяцями ухвалено всіми членами моє внесенє, аби винаймити вишу галю на мітінґи? Хто був причиною, що товарисво „Запорожська Січ" 4. липня м. р. з так гарним прапором було випхане на сам зад походу? Хто був причиною такого крику і ставаня з наступками один до другого, як ми мали виступити на посьвячене угольного каменя під українську церкву св. Івана Хрестителя? Хто був причиною тих криків і стукань на нашім річнім мітінґу? Хто є причиною розпаду нашого товариства на дві партії? — Піп, і ще раз піп!

„О! —скаже дехто. — А він чого так ревe: піп тай піп?" Так! Реву і буду ревіти доти, доки наше товариство не осягне того, до чого стремімо рік тому взад, а іменно: щоб наше товариство не підлягало жадним попам, бо тільки через них в товаристві приходить до розлуки.

Може дехто скаже: „То членам того товариства певно не вільно буде ходити до церкви". Нї! Ніхто нікому не може заборонити ходити до церкви! Де хто хоче, може собі ходити: чи до одної церкви чи до другої, бо в товаристві на таке щось не повинно бути місця. А прийде мітінґ, то ми повинні говорити про справи товариства й орґанізації, а притім, яко сьвітське товариство, подбати трохи о просьвіту, щоби бодай ми знали, що то є Січ, що то є Запороже, якого назву ми маємо; а дальше треба читати якісь твори наших письменників і т. д. Аж тоді нам очи отворять ся і будемо бачити, яким шляхом ми маємо поступати і чиїх прав боронити.

Мих. Присташ,
член 75 відділу У. Н. Союза.

—o—

OLEAN, N. Y.

Народні кириниики.

Недавно тому два члени У. Н. Комітету ходили поміж людий за жертвами на оборону Галичини. Знайшли ся в нашій громаді два Українці, котрі тим колекторам сказали: „Ми не даємо жадної запомоги нікому, щоби хтось за наші гроші їв, пив і по животі гладив ся". Вони говорять, що наші делеґати на мировій конференції не зроблять нічого доброго для робучого народу, тільки поїдуть та прогайнують наші центи, що ми своїми пальцями загрібали і їм дали.

Як назвати людий, котрі так відносять ся до своєї рідної справи? Вони не дбають, що ляшня нападає на нашу вітчину і хоче її загорнути під своє ярмо. Брата! Не дивім ся на тих хрунів, котрі так творять, але складаймо як найбільші жертви на нашу бідну Україну. Позьбудьмо ся вже раз тої проклятої ляшні, проженім наїзників з нашої землї і станьмо панами в своїй власній хатї.

А ось вам ще одна прикра вістка: В часї Різдвяних сьвят зібрало ся нас кількох Українців і пійшли ми колядувати по українських домах. Люди жертвували, що хто міг, але знайшов ся один чоловік, котрий не пустив нас до своєї хати, а як побачив, що колядники йдуть, то зараз загасив сьвітло в хатї і замкнув двері. Ганьба таким людям!

М. Сенів.

РУХ У ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗА.

ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ. Бр. св. Николая, від. 4, повідомляє всіх своїх членів, що місячний мітінґ відбудеть ся в суботу, 15. лютого с. р., в гали У. Н. Дому, 72 Моріс ул. Обовязком кождого члена прибути і вирівнати свої вкладки. Кождий член отримає календар У. Н. Союза. — И. Крайник, пр.; С. Глива, кас.; М. Смакула, секр.

ПОЗІР РОДИМЦІ З НЮ ЙОРКУ І ОКОЛИЦІ!

Тов. „Буковина", від. 14. У. Н. Союза устроює

ВЕЛИКИЙ БАЛЬ

В СУБОТУ, 15. ЛЮТОГО 1919

в LIBERTY HALL,
263 E. Houston St., New York, N. Y.

Початок о годині 7.30 вечером.
Вступ 35 цнт. Гет-чек даром.
Музика перворядна.

Родимці! Хто хотів би з Вас красно забавити ся, нехай прибуде на сей баль а не пожалує. На сім бали будеть ся принимати нових членів до товариства без жадного вступного, а до У. Н. Союза після статута.

За добру забаву ручить
17-19 БАЛЕВИЙ КОМІТЕТ.

КАРТЕРЕТ, Н. ДЖ.

Позір Українці і Українки!

Заходом тов. „Запорожська Січ" в Картерет, Н. Дж.
відбудеть ся перший сегорічний

ВЕЛИЧАВИЙ БАЛЬ

В СУБОТУ, 15. ЛЮТОГО 1919

в Українській гали на Розевелт Евеню і Шарод стр.

На сей баль запрошуєсь всї Братства і Товариства з Картерет і Хром, як також всю молодіж місцеву і позамісцеву. Прийдіть товариші і товаришки а не пожалуєте.

Баль зачнесь точно о год. 7-ій вечер.
Вступ від мущини 30 центів, а женщини 25 центів.

За красну забаву ручить
18-19 КОМІТЕТ.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАНЄ ВЕДЕ ДО ПРОСЬВІТИ. А ПРОСЬВІТА—СЕ СИЛА. —ПИШІТЬ ПО ЦІННИК КНИЖОК ДО ДРУКАРНІ „СВОБОДИ", 83 ҐРЕНД СТР., ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ.

КОЛИ ВИ НЕ МАЛИ УСПІХУ В ПРИВЕРНЕНЮ ЗДОРОВЛЯ ПРИЙДІТЬ ДО МЕНЕ

з кождою хронічною, нервовою або скомплікованою недугою, котра вимагає услуги специялісти. Дорога до сейчасового повороту до здоровля стоїть для Вас отворена. Моєю методою є лічити жерело недуги і в сей спосіб дати висліди спричинюючи постійне поліпшене в терпінях і в лічено.

Специялиста висше 25 літ.

Порада дармо.

Мої ціни є умірковані.

Нечиста кров, Недуги скірні, Недуги нирок, Недомагання міхура, Простатітіс, Недуги жолудка.

Руптура і Гемороїди лічені з добрим успіхом без операції, Ревматизм, Біль серця, Нервове обезсилене, Прищі, Біль голови.

Нервове почутє обезсилення, Нервове злихе травлене, Нервове вичерпане, Болї в хребті, Рани в устах і на язику.

Нечиста кров і недуги скірні лічені з добрим успіхом.--Модні встрикування і Серум.

Всі другі недуги які є вислідом тих терпінь.

Dr. WILLMARTH, специяліст,

138 WEST 34th STREET, NEW YORK, N. Y.

Години урядові: від 10. рано до 8. веч. З ВИИМКОЮ ЧЕТВЕРГІВ, КОЛИ ОФІС БУДЕ ЗАЧИНЕНИЙ ЦІЛИЙ ДЕНЬ. В неділї і сьвята від 10. до 3. пополудни. 81—

ОРЕЛ

СИЛЬНИЙ І МОГУЧИЙ ЖИЄ НА ВОЛІ, ПОКОРИСТОВУЄСЬ ПРЕКРАСНИМ ЗДОРОВЛЄМ.

PARTOLA

Ми однак як звичайні смертельники змушені тяжко працювати в боротьбі о істнованє, дізнаємо часто болї голови, завoрот голови, пригноблене духа та загальне ослаблене організму, в наслідок розстроєня органів травленя.

Найліпшим средством в таких случаях оказують ся завсїди звісні цукорки ПАРТОЛЯ, котрі чистять скоро кров і жолудок. Винахідник і одинокий їх приладчик п. Н. С. ПАРТОС висилає їх в більших коробках за одного доляра враз з почтовими видатками.

ПАРТОЛЯ є необходимі в кождій українській хатї і в кождій родині.

Всї письма і замовлення адресуйте:

АРТЕКА PARTOSA,
160 — 2nd Avenue, Dep. 20,
New York, N. Y.

ДАРОМ.

Красний календар на 1919 рік висилаємо з кождим замовленєм на Партолю. (2)

ФІЛЯДЕЛЬФІЙСЬКИЙ СПЕЦІЯЛІСТ ДЛЯ МУЩИН І ЖЕНЩИН.

Доктор Васерман, який лічить успішно хороби жолудка, легких, серця, утроби і нирок, ревматизм і всї недуги крови і скірні вилічить в як найкоротшім часї так, що не потребуєте переривати своєї роботи.

Його офіс має нову машинерію до бадання і лїчення недуги. Він також уживає X-RAY машини яка є необхідна для лїчаря. Перша візита є у него за дармо тому, щоби переконати ся чи можна вилїчити чи ні, позаяк невилїчимої недуги він не береся лїчити. 106—

Doctor WASSERMAN, 1335 ARCH STREET, PHILADELPHIA, PA.

Офісові години від 9. рано до 8. вечер. В неділї від 10. рано до 2. попол. Голосіть ся особисто, бо почтою не лічу. Можете говорити по українськи.

МОДНІ РІЧИ

DRELICH BROTHERS COMPANY

Склад компанїчний БІЖУТЕРІЇ, ЗОЛОТА І ГОДИННИКІВ

поручає свій великий вибір ґварантованих, яко N. P. годинники мужеські і женські, найкрасші дармовиси, обручки вінчальні 14 і 18 каратові, перстені, кульчики і всілякі дорогоцінні річи, як: бранcолетки, ланцюжки, фонографи і рекорди і т. п. річи по найнизших цінах фабричних. — Поручаємо також мужеські і дїточі убрання найновійшої моди. — Приходіть а переконаєте ся, що се що тут поручаємо є правдою. — Склад наш находить ся під ч. 55c—

352 MONTGOMERY ST. (cor. Monmouth St.), JERSEY CITY, N. J.
Телефон: 1957 Montgomery

ДАРОМ вишлемо кождому читачеви „Свободи" дуже цікаву і займаючу книжку. Залучіть 5-центову марку на пересилку. Пишіть сейчас на адресу: 149-26

KNYHARNIA „PROSVITY",
747 N. Lincoln St., Dep. 4, Chicago, Ill.

РЕЛІГІЙНІ ОБРАЗИ

першорядної артистичної роботи, портрети великих українських мужів, копії знаменитих сьвітських картин, ілюстрації до книжок і журналів і ріжні символічні рисунки виконує український артист-маляр ВОЛОДИМИР А. СИРОТЕНКО за можливо дешеві ціни.

Адреса: 8c—
V. SIROTENKO,
2156 Hughes Ave., Bronx, N. Y.

Др. КАУФМАН УКРАЇНСЬКИЙ СПЕЦІЯЛІСТ З ОДЕСИ

Єсли хочете совісної поради в якій небудь Вашій недузї. Прийдіть до д-ра КАУФМАНА, з ним в рідній мові поговорите, він Вам скаже відразу, і пізнає ся на Вашій недузї, чи Вам лічене що поможе.

Др. Кауфман ЛІЧИТЬ всї отсї недуги: МУЖЕСЬКІ І ЖІНОЧІ. Задуху (астму) лічить новою машиною приміняючи електрику і помповане воздуху. ДР. КАУФМАН лічить затроєня і неправильности крови, ревматизм, ломане костий, болї голови, завороти, болї крижий, недуги жолудка, катар легких і жолудка, нирок, міхура, параліж, випадане волося. Лічить всї жіночі недуги, яко АКУШЕР-СПЕЦІЯЛІСТ. ЛІЧИТЬ УСПІШНО ІНФЛЮЕНЦУ І ЗАПАЛЕНЕ ЛЕГКИХ.

Др. КАУФМАН 111 East 7th Street, NEW YORK

Год. офісові: що дня від 9. рано до 9. веч., в неділю від 9. рано до до 4. пополудни. — Телефон Орчард 6352

ULGA-NALGA

PRICE 35¢

СИЛЬНА МАСТЬ НА ВТИРАНЄ

проти перестуди в тїлї, членах і всїх зовнішних болїв, як безвлада і ослаблене мязів, біль в карку і вязах, звихнення, льомбаго, ревматизм і невралгія.

ОГРІВАЄ ті части тїла, де приложена. Можна дістати у всїх аптиках і склепах. Ціна 35 цнт. за слоїк, а 45 цнт. з почтовою пересилкою. Пробка висилаєсь по одержаню 5 цнт. Марками. — Мaсть заздалегідь 8c29

YALOWICH BROS. DRUG COMPANY.
390 JOSEPH AVENUE, ROCHESTER, N. Y.

ДОРОГА СЕСТРО І БРАТЕ.

Звертаю Вашу увагу на успішну поміч зіл Матери Божої Ченстохової. Поміч у всїх нещасливих случаях для Вас. Женщини, мущини і дїти, взагалі всї, котрі уживають моїх зіль і зїл „Матери Божої Ченстохоської" дізнали помочи і тепер горнуть ся громадно до мене з довірєм, що їх чекає полекша в їх терпінях. Повисші слова се не власна реклама ані не власна хвальба, а можуть їх сьвідчити тисячі уздоровлених хорих, а також словні і листовні подяки множества уздоровлених за моєю помочию. Дорога сестро і брате, коли тобі щонебудь долягає, пиши по інформації, залучаючи 4 цнт. марку на відповідь, а в сїй хвилї її одержиш. Не зволікай з пишн сейчас. 19cв—

„KRAJOWA" SUPPLY CO.,
226 Second Ave., New York, N. Y.

УКРАЇНСЬКИЙ ХІРУРГ-ДЕНТИСТ

B. KREISBERG

274 EAST 10th STREET,
(межи 1-шою а евнею А),
NEW YORK, N. Y. 15—

Всю роботу і лічене виконую особисто. 15 літ практики. Офіс мій урядженій після санітарних вимог. Уміркoвані ціни. На жадане приймаю сплати. Робота при примінeню X-Ray. Отворено в неділї. Офіс на горі міста: 3920 Broadway, corner 164th Street.

НЕ ТЕРПІТЬ

КОЛИ ПОМІЧ МОЖНА ТАК ЛЕГКО ОСЯГНУТИ.

Я маю понад 30-літню практику в лїченю всїх недуг крови, нервових слабостий, болїв жолудка, міхура, скірних, утроби, нирок і инших ріжнородних недуг мущин і женщин.

Я маю ріжнородні знамениті електричні машини для успішного лїчення. Моє бадане є грунтове і коли того потреба вимагає я уживаю також мою сильну X-Рей машину. 120—

Щонебудь Вам долягає, прийдіть до мене сейчас і порадьте ся мене з довірєм. — Порада дарoм. ЛІЧИТЬ СЛАБІСТЬ ІНФЛЮЕНЦИ.

Години урядові: Буденно від 9—4 і від 6—3, в неділї від 10—1.

408 Sixth Ave., PITTSBURGH, PA. **Dr. MANSHIP** напроти Кауфмана і Баера.

ВИНАХІДНИКИ! Забезпечіть свої помисли нім їх обявите. Ми розуміємо Вашу мову, ПОРАДА ДАРОМ.

INVENTORS PATENT SERVICE
21 Park Row, NEW YORK CITY

Родимці! Єсли Ви хочете дістати за ваші гроші то, що Вам ся слушно належить, **ЧЕРЕВИКИ** то спровадїть собі просто з найбільшого складу, найновійшої моди і по дуже низьких цінах. 152c32

Пишіть по безплатний каталог:

John Szczech
49—4th Street,
Dept. 3.
PASSAIC, N. J.

ДАРОМ! ДАРОМ! ДАРОМ!

Кождий дістане дарoм Гороскоп, або Астрономічний Ворожбит, який предсказує будучність кождої особи від дитинства аж до гробу; а також 70 гарних образків в дуже цікавих позах готових до оправи в рамки. А також много инших цікавих річий, яки ми самі розвезем для всїх. Хто є зацікавлене у других і може заробити добрі гроші. Пишіть 6 цнт. марками на Гороскоп і каталог. 140cв—

UNIVERSAL SALE HOUSE,
205 E. 14th St., New York City

ЕКСТРА! ДАРОМ! ЕКСТРА!

Артистично викінчені портрети найгарнійших женщин в ріжних займаючих позах, також опис секретної книжки, містячої около 500 образків мущин і женщин в дуже займаючих і наукових позах, як також каталог легких до виконаня штук магічних і много цїкавих а Вам незнаних новостий. Читателю не зволїкай, але пиши сейчас, залучаючи 6 цнт. на пересилку. 151cв—

B. PASECKA,
241 E. 14th St., New York, N. Y.

ДИПЛЬОМОВАНА УКРАЇНСЬКА АКУШЕРКА

А. С. КЕРНЕР

повідомляє своїх знакомих, що мешкає тепер 1. поверх, 260 Іст 10-та улиця в Ню Йорку (між 1. Евеною а Евеною А). 10-21

і удїляє, як давнїйше, всяких порад, входячих в обсяг акушерії.

ЛЮБОВ І СУПРУЖЕСЬКЕ ЖИТЄ СЛАВНИХ ЛЮДИЙ.

Під повисшим заголовком Едвард Джан Гарди оповідає богато забавних анекдот.

Довідуємо ся приміром, що Андреа де Сарте мав чисте пекло в дома. Його жінка робила йому безнастанні сцени заздрости і не позволяла йому входити в ніякі зносини з товаришами, боячись, аби вони не намовляли його до гультайського життя.

І князь Марльборо, хоч як славний був на поли бою, не вмів ставити чола своїй подрузї. Підчас одної зі своїх кампаній він писав до неї так: „Тепер маю до дїла з 60.000 найліпшого жовнїра під сонцем, котрим доводить перший вожд з Европи; але ні один з них є в половину так, як тебе, моя душечко, коли ти є в злім гуморі".

По довгих заходах вдало ся врешті славному письменникови Едісонови позискати руку овдовілої графині Ворвік, але улюблена обходила ся зним так страшно, що повстала пословиця: „Голенд Гавз (резиденція супругів), хотяй дуже велика, не потрафить помістити троє мешканців: пана Едісона, графині Ворвік і спокою". По номінації Едісона на міністра заграничних справ пані Монтагю писала до товаришки так: „Бути міністром заграничних справ, а в додатку мужем графині, то забогато на одного астматичного чоловіка, і побачите, що він або умре, або зречеться з обох тих почестий".

Джеймс Ватт, винахідник парової сили, мусїв хоронити ся на стрих перед порядками і криками своєї жінки і там працював над своїм безсмертним відкритем, а також сам собі варив їсти.

Найнещасливійшим зі супругів був Авраам Лінкольн, президент Злучених Держав. Два рази завела його любов, врешті полюбив панну Марію Тодд. Певно, що мусїв пізнати її милий характер перед вінчанем, бо в останній хвилї цофнув ся. Товариші однак злучили загадну висше пару. Визначено другий день вінчаня. Коли Лінкольн убирав ся на се торжество, знакомий хлопчина запитав його, де він іде.

„Здаєть ся мені, що до пекла" — звучала відповідь. Лінкольн слухав невільничо своєї жінки, яка мимо сього безнастанно називала його тираном.

Одного разу кинула ся вона з гнївом на його товариша, який утїк. По кількох днях жалував ся він перед Лінкольном.

„Мій дорогий—відповів Лінкольн — дивую ся, що ти не міг витримати через кілька хвиль того, що я зношу через 15 пятнацять літ!"

НЕДУЖІ МУЩИНИ І ЖЕНЩИНИ з Detroit, Mich.

Коли Ви не могли найти досї пільги у Ваших терпінях і чуєтесь зневірені та втратилисьте надію, то зголосїть си і відрайтесь безплатним оглядинам; переконайте ся що я можу для Вас зробити. Я маю 17-літну практику медичну і операційну в лїченю ХРОНІЧНИХ, НЕРВОВИХ І ЗЛОЖЕНИХ НЕДУГ МУЩИН І ЖЕНЩИН, а Ви осягнете користи з мого досьвіду кождого разу, коли лише мене відвідаєте. Я приміняю для Вас найновійші наукові методи лїчення, так електричні як і медичні, якими розпоряджаю. Колиб після моєї опінії я не міг би Вам помочи, то я не хочу Ваших грошей. Коли Ви є недужі, немічні, нервові або вичерпані, порадьте ся мене ще нині.

МУЩИНИ І ЖЕНЩИНИ

КОТРІ ТЕРПЛЯТЬ НА ХРОНІЧНІ, НЕРВОВІ, КРОВНІ, СКІРНІ АБО ЗЛОЖЕНІ НЕДУГИ, АБО КОЛИ ВИ Є ДІТКНЕНІ НЕДУГОЮ ЖОЛУДКА, КИШОК, УТРОБИ І НИРОК, АБО КОЛИ МАЄТЕ РЕВМАТИЗМ, БОЛЇ В КРИЖАХ І СУСТАВАХ, УТРАТИ АПЕТИТУ, БОЛЇ ГОЛОВИ, ЗАПІР, ЗАВОРОТИ, КАТАР ГОЛОВИ, НОСА І ГОРЛА, ПОРАДЬТЕ СЯ МЕНЕ.

НЕ ВИТРАЧУЙТЕ ВЖЕ БІЛЬШЕ ЧАСУ НІ ГРОШИЙ.

Мої офіси є заосмотрені новими електричними і механїчними апаратами, які дали поміч, коли другі методи завели. 144—

Сотки операцій як у мущин так і женщин уникнено через скоре і властиве застосоване наукових метод.

Мої ціни за лїчене є дуже уміркoвані і не більші тих, які Ви можете і хочете заплатити за поміч і користь яку я Вам уділю.

ПАМЯТАЙТЕ. Порада і ОГЛЯДИНИ дарoм. Зволїкане, недогляд і невластиве лїчене є небезпечно. Прийдіть до мене, коли потребуете помочи досьвідченого і у всє заосмотреного специялісти.

Години приняття: від 9. до 4. попол. і від 6—8 вечер. **Dr. RUSSELL,** В неділї і сьвята від 10-ої до 2-гої в пол.

176 E. Jefferson Ave., одні двері на схід від Вудвард, DETROIT, MICH.

$ Коли війна скінчить ся $

много винаходів до відбудовання знищених країв будуть пошукувані.

ВИНАХОДІТЬ і УЛІПШУЙТЕ всякі прирядм які відносять ся до фармерських і будівельних машин і отримайте свою НАГОРОДУ.

ВІЙНА викликала велике запотребоване ВОЄННИХ ЗНАРЯДІВ. Винайдіть:

1. Прирял багнетовий до перетинання дротів.
2. Заслони і охорони для жовнірів, і много инших друга.

Пишіть днесь по нашу много ілюстровану і прегарну книжку, яка дасть Вам всякі потрібні інформації в патентових справах і нашу методу поступування. Ми дамо Вам обезпечене.

Наша цінна книжка буде вислана ДАРОМ на жадане. 13c—

R. MORGAN ELLIOTT and CO.,
Patent Attorneys,
Suite 701,
Woodward Bldg.,
WASHINGTON, D. C.

НЕ ЗАНЕДБУЙТЕ ВАШИХ ВИНАХОДІВ!

ВОНИ МОЖУТЬ ПРИНЕСТИ ВАМ МАЄТОК!

Опатентуйте їх сейчас!

Вишліть Ваш рисунок або модель Вашого помислу до

World Patent Co.,
132 NASSAU STREET,
NEW YORK, N. Y.

ГАРНІ ПРЕЗЕНТИ БЕЗПЛАТНО

СПЕЦІЯЛЬНА ОФЕРТА ДЛЯ ЧИТАЧІВ ЧАСОПИСИ.

Лише на короткий час.

Кождий хто хоче дістати премію складаючу ся з найліпших товарів, як позолочувані дорогоцінності, бритви, домові прибори, гарні картини для окраси домашної обстави, нехай витнуть се оголошене і вишлють враз з своєю адресою до:

FRANK GARFINKEL, Dep. Sv.
141 Ave. A., New York, N. Y.

ДО ВСІХ ІНТЕРЕСОВАНИХ.

Я терпів більше як 12 літ на долегливі болї голови, нервовість, болї в хребті і жолудку, мав лихий апетит, ослаблене і запір. Я ходив з трудностю. Я радив ся кількох лїкарів, однак здавалось, що вони не були в силї розпізнати мою недугу і не могли помочи мені.

Одного дня я перечитав оголошене д-ра Ганнона і я віддав себе сейчас під його опіку. Без жадної втрати часу від мого занятя, він дав мені поміч за першою візитою і мені поліпшалось. Тепер по 3-місячній опіці я повернув до здоровля. Всї болї уступили. Я можу добре ходити, і коли тепер я маю чудовий апетит і мені все їди смакує. В дійсности мій стан є так знаменитий, що Ви майже не повірили би що я був хорий.

Я є вельми вдячним сему знаменитому специялістови і складаю радо сю заяву, щоби і другі могли пізнати як много добра він робить для недужих людий.

ПАВЛО КОВАЛИК,
723 Willow Ave., Hoboken, N. J.
Aug. 11, 1918.

Читайте понисше оголошене д-ра Генона.

ЧИ ВИ Є ХОРІ?

Коли терпите на якусь нову скомплікoвану або застарілу недугу а потребуєте помочи специялісти

ПРИЙДІТЬ ДО МЕНЕ — А Я ДОВЕДУ ДО РЕЗУЛЬТАТУ

скоро, тривало і за малу нагороду, без ніякої перерви у Вашім занятю. Мої офіси находились через довгі роки в тім самім будинку, і мене знають як осторожного, певного і успішного специялїста. Одна візита в моїм офісі і точна екзамінація упевнить Вас, що зверну Вас на дорогу яка веде до здоровля.

КОЛИ ВИ ТЕРПИТЕ

хронічні болї голови, заворот голови, привиди, манячать ся Вам в очах, слаба память, слабі і непевні нерви, безсонність, болї в карку і хребті, ревматизм в суставах, слабість горла, шкірні хвороти, недомагання жолудка і кишок, невральгічні болї, виступи на язику і запір, прийдіть до мене.

ПРИМІНЮВАНЕ ЕЛЕКТРИКИ, ЗАШКІРНІ ВСТРИКУВАНЯ І ІНГАЛЯЦІЙНІ МЕТОДИ УПЕВНЯТЬ ВАС ПРО УСПІШНІ ВИСЛІДИ ЛІЧЕННЯ.

Порада зовсім дарoм.

Прийдіть нині. Не відкладайте.

Dr. HANNON СПЕЦІЯЛІСТ

146 E. 14th Street, New York, N. Y.
Напроти Tammany Hall

Години офісові: Денно від 9. рано до 1. попол.—Вечер: від 6. до 8. В неділї і сьвята: від 10. до 2. в полудне лише.

Осібний почекальний покій.

НОВІСТЬ! НОВІСТЬ!

Regular .22 Caliber
TRIGGER

Бачите сей чудовий ново-опатентований сцизорик, якого Ви не лише не бачили перед тим, але і не чули о тім. Є се найновійший патент-сцизорик, який рівночасно є правдивим револьвером, 22 калібру. Стріляти можете з него острими і сліпими набоями. Є дуже гарний, густовний, малого формату, так, що можете його носити в кишенї від камізельки як звичайний ножик. Має одно вістре, шліфоване і з найліпшої сталї, придасть ся в кождій потребі, а навіть бороду можете ним голити. Вістре відмикаєсь само за потисненєм автоматичного гузика. Прилад до стріляня містить ся в середині сталевого череника гарно нікльованого. **Гарантуємо на 20 літ.** Сей чудовий сцизорик має для Вас велику вартість, не лише як ножик але і яко револьвер. Не думайте, що се якась забавка або штука; се є правдивий 22 калібровий револьвер. Зроблений так штучно, що хто не знає його тайни, уважати буде його за сцизорик. Се винахід цікавий і пожиточний рівночасно. **Що значить для Вас мати такий сцизорик?** Отже не лише буде він для Вас пожиточним як ножик, але і як револьвер, який може Вас нераз охоронити перед лихими людьми. Нічого дивного, що ми продаємо денно сотки тих ножиків, бо кождий купуючий не жалував, що купив його, бо буде мати з него користь тут і по повороті до краю. Обходитись з сим сцизориком є дуже легка річ, і всякий може легко все зрозуміти, тимбільше, що з кождим ножиком висилаємо поучення. Ціна сего незвичайного винаходу є дуже низька, бо лише $5.45, на пересилку залучити належить 20 цнт. в марках почтових. **Нїхто не диве а лише у нас можете дістати сей незвичайний сцизорик.** Не висилайте нам згори грошей, але подайте свою докладну адресу, залучаючи 20 цнт. на пересилку, а ми вишлемо Вам сцизорик, а при відборі заплатите решту. Пишіть нині, бо запас може вийти кождої хвилї. 19c28

NATIONAL SALES CO.,
Sta. D., Box 96, New York, N. Y.

В кождій українській хатї повинна находить ся часопись „Свобода".

В кождій українській хатї повинна находить ся часопись „Свобода".

КАТАЛЬОГ

Книгарні Січового Базару висилаєсь на жадане кождому даром. Пишіть сейчас на адресу: 7-56

SICHOWY BAZAR,
34 E. 7th St., New York, N. Y.

ЧИ ВИ ЗНАЄТЕ, ЩО КНИГАРНЯ СІЧОВОГО БАЗАРУ

посідає у своїм складі книжки ріжного змісту? Коли нї, то пишіть сейчас по цінник книжок, залучаючи 3-цнт марку на пересилку на адресу: 7-56

SICHOWY BAZAR,
34 E. 7th St., New York, N. Y.

РУССКИЙ БАНКИР ГЕНРІ К. ЗАРО

Затверджений Департаментом Банків Стейту Ню Йорк.

Принимає гроші на переховок і платить від них процент.

З його банку можна дістати щадні гроші в кождім часї без попереднього виповідженя.

Liberty Bonds БОНДИ СВОБОДИ

(купуєть ся бонди кождої позички і висоти по цінах біржевих.

Для переводу вартісних річий в банку даєть ся огнетревалі сховки.

Русский Банк Генрі К. Заро запрошує всїх, навіть тих, що не інтересують ся тякими сховниками, щоби оглянули їх.

Його фірма звісна всїм Українцям для котрих вїн зробив много добра, коли і в часї военного часу поїхав до Европи. 122c—

Банк отворений від 8.30 рано до 8. год. вечер, а в неділї від 9. до 1. години в полуднє.

ГЕНРІ К. ЗАРО, РУССКИЙ БАНКИР

39 Купер Сквер, ріг 3. евені і 6. ої улиці,
(один блок від Української церкви св. Юрія).

HENRY C. ZARO, BANKER,
39 Cooper Square, Cor. 6th Street,
New York, N. Y.
The Zaro Bank Building.

МЕДИЧНЕ ЛЯБОРАТОРІЮМ СВ. МИХАЇЛА 10c—

Крем і мило до украси тїла	$1.25
Средство на поріст волося	$2.00
Средство на усунене волося	$1.00
Средство на поріст вусів	$1.00
Фарба на сиве волося	1.00
Лініменти на ґлуми і сверблячку	2.00
Св. Михаїла бальзам на ревматизм	3.00
Пігулки на ревматизм	1.00
Біль голови	3.00
Лініменти проти ревматизму	2.00
Бальзам на катар жолудка „Геркулес" до додане Вам сил і надане Вам лїпшого апетиту	2.00
Бальзам на біль голови і нервовість, бутелька по	2.00
Пишіть по каталог. — Всї листи	2.00

ST. MICHAELS MEDICINE CO.
Dep. D. Carlstadt, N. J.

Коли чоловік є хорий

ТО ПЕРШОЮ РІЧИЮ, ЯКУ ВІН ХОЧЕ ЗНАТИ Є „ДЕ ЗНАЙТИ ДОБРОГО ЛІКАРЯ".

Коли звернете свої кроки впрост до заведеня Др. Кафмана, 607 Маркет Стріт, Філядельфія, то знайдете практичних специялістів за якими шукалисьте без страти часу і гроша на инших лїкарів.

Коли його відвідаєте то заувaжите, що лїкар є дуже обережний в видаваню діягнози вашої слабости; то є, що він шукає докладно вашої хороби. Його заведене є заосмотрене в модні і докладні апарати, так що коли потреба аналізи крови, хемічної аналізи мочи, огляненя лучами X-рей, або що иншого, то він має під рукою для Вас. При помочи тих розслідів докладного розслідження недуги мущин, неможливим є помилка.

Лїкар скаже Вам яка є умірковане ціна за лїчене. Жаден чоловік не може нїдїйти задля браку гроша. Кождий робітник може числити на поміч лїкаря, наколи може сплачувати ратами тижнево або місячно, як може, а ціна його оплата задля його великої практики є так низька, що жаден хорий не повинен обавляти ся йти до него. 21-33

Його Інституція має кождий найновійший апарат до огляданя хорих: Статік, Гальванік, Дарадік і Гай Фріквенсі Електрісіти; Озоне Інгалятори, Електрік Осиліятор, і инші модерні апарати.

ВІН ЛІЧИТЬ ВСІ НЕРВОВІ, ХРОНІЧНІ І ЗАДАВНЕНІ НЕДУГИ, ЯК: СЕРЦЯ, ЖОЛУДКА, УТРОБИ, НИРОК, ПОЗНАКИ МОЧОВІ.

Прийдіть до него і станьте здоровим.

Оглядини і порада дарoм.

ОПЛАТА НИЗЬКА І МЕДИЦИНИ ДАЄСЬ.

DR. CAUFFMAN, 607 MARKET STREET, Philadelphia, Pa.

Години від 9. рано до 8. вечер і в неділї від 10. рано до 1. попол.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

ПОЗІР! ПОЗІР! ПОЗІР!

Заходом Укр. Тов. „Подільської Січи" в Ню Йорку, Н. Й. аматорський кружок тов. „Поморяни" — відограє —

В НЕДІЛЮ, 16. ЛЮТОГО 1919

в гали Укр. Нар. Дому, 217-19 Іст 6-та ул., Ню Йорк

ЯК ДОЛІ НЕМАЄ, ТО Й ЩАСТЄ МИНАЄ

драма в 4. діях, Г. М. Бороковського.

ДІЄВІ ОСОБИ:

Горпина Шаруха, вдова................
..............................п-ні Гупалова
Любка, її дочка...п-на Д. Кучкудівна
Павло Дробот, зажит. селянин.......
..............................п. Кобзар
Стефан, його син............п. Гр. Шевчук
Потап Лемішка, сват Дробота.......
..............................п. М. Кравець
Телегень, земський фельдшер.........
..............................п. В. Карпович

Музика Кружка тов. „Поморяни".
Режисер п. Гаврило Кобзар.
Початок о годині 5-ій вечер.

ПО ПРЕДСТАВЛЕНЮ БАЛЬ.

Ціни місць 75 і 50 цнт. Гет-чек даром.

Дорогі Родимці! Отсим запрашає ся Вас на се представлене тому, що є драма Г. М. Бороковського є одна з найкрасших українських театральних вистав. Коли хочете переконатись, тож прийдіть на сей день, а певно що не пожалуєте.

Рівнож будуть приймати до товариства нових членів без вступного. Хто бажає забезпечити свою будучність в разі недуги чи випадку смерти, нехай стане членом тов. „Подільської Січи".

16,18,19 КОМІТЕТ.

МІКІС РАКС, ПА.

Новість! Українці! Новість!

Заходом театрального кружка читальні ім. А. Коцка відограєть ся пораз перший велике ПРЕДСТАВЛЕНЄ

ТЕРНОВИЙ ВІНОК

або

ЖЕРТВИ ЦАРИЗМА

драма в чотирох актах В. Сиротенка

В СУБОТУ, 22. ЛЮТОГО 1919

в польській сокільни при Мунсон Аве., Мікіс Ракс, Па.

ДІЄВІ ОСОБИ:

Кузьма, заможний горожанин.........
..............................А. Гошелик
Палажка, його жінка.......Хр. Секула
Сергій, їх син (студент)........В. Шак
Уляна, його дочка............А. Томашек
Мяряна.....................М. Таньчак
Савка, їх наймит...............Л. Вантух
Тарас Бездольний (поет), Улянин жених.........................О. Галевич
Кирило Сорокопуденько, Марянин.....
..............................Н. Н.
Редактор......................М. Магун
Становий пристав............Т. Рідош
Стражник................Я. Боршикевич
Адвокат........................В. Таньчак
Художник......................П. Ролдич
Перший чоловік................Мигасюк
Другий чоловік.................А. Козак
Третій чоловік.................А. Ярий
Четвертий чоловік......П. Михайлишин
Робочі люди і поліція. Діеть ся в малькому українському місточку.

Вступ 55 і 40 центів без жадних додатків.

Початок о годині 6.30 вечер.

Родимці! Се представлене є образом страшного панованя царату над нашим народом, а також последній його хвилі. Дальше показує воно, як здобували собі і нам волю, нашi брати на Україні! Прийдіть, а не пожалуєте! 19

БЕРВІК, ПА.

Заходом Співацького Тов. „Бояна" відограєть ся представлене

НЕВОЛЬНИК

драма в 5. діях зі співами і танцями

В СУБОТУ, 22. ЛЮТОГО 1919

в гали мадярській при Фріас Евеню.

Василь Коваль.........п. Г. Лихновський
Ярина, його дочка.......п-на А. Рибак
Стефан, його годованець, п. Н. Мицак
Оксанна, його сусіда..................
..............................п-на М. Коцьо
Недобитий, бандурист.......п. І. Дубіль

Запорожці:

Опара......................п. Д. Лихновський
Кукса...........................п. С. Дурнич
Голощук........................п. І. Славич
Недорізаний....................п. Т. Буц
Покришка......................п. О. Лущак
Неплюй..............п. І. Смерилчанський
Перекотиполе.....................п. І. Стубан
Подорожний.....................п. Т. Криль
Зачепа...........................п. Т. Крись
Поводир, хлопець..............п. І. Рибок
Запорожці, невольники, селяни і турецькі яничари.

Дірігент і режисер: п. С. Данильчук.
Початок точно о годині 7-мій вечером.

Ціни місць: 1-ряднї 50 цнт.; 11-ряднї 35 цнт.; дітя 25 цнт.

О численну участь всіх гостий запрашає — КОМІТЕТ. 19-20

ПОЗІР! УКРАЇНЦІ З КЛІФТОН, ПАСЕЙК І ОКОЛИЦІ!

Новозасноване тов. „Українська Січ" від. 182 У. Н. Союза в Кліфтон, Н. Дж. устроює

ПЕРШИЙ ВЕЛИКИЙ БАЛЬ

В СУБОТУ, 22. ЛЮТОГО 1919

в гали Серваса, 132 Лейк Аве., ріг Гоп Аве., Кліфтон, Н. Дж.

Початок точно о годині 4-ій попол.
Музика Української Банди з Пасейк.

ВСТУП 35 ЦЕНТІВ.

Шановні Українці і Родимці з Кліфтон, Пасейк і околиці! Просимо о чисельне прибуте на сей баль і разом з нами чесно забавитись і повеселитись, бо то вже послідна субота мясниць, то в бо вже послідна субота мясниць, то найкрасший пора нагулятись на цілий піст. Щоб обминути жаль, треба спішити на баль тов. Укр. Січи" а хто бажає стати членом нашої славної організації, якою є У. Н. Союз, то на балю буде мати нагоду приступити з нагоди будуть приняти до товариства і до У. Н. Союза. Тім будемо принимати за позбавну вступного, тож спішіть на баль і гортуймось до Січи, бо то є обовязком кождого Українця.

О численну участь упрашає

16,19,21 КОМІТЕТ.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Театр Української Народної Громади
217-19 Іст 6-та ул., Ню Йорк, Н. Й.

В СУБОТУ, 15. ЛЮТОГО 1919

під режисерством п.С.Комишевацького
— на користь —
„Амер. Укр. Пост. Клюбу" в Ню Йорку
відограє

ХМАРА

драма в 5. діях зі співами і танцями А. Л. Суходольського.

ДІЄВІ ОСОБИ:

Кузьма Гордієнко...........................
..........п. С. Комишевацький
Кулина, його жінка..п-ні К. Гриневич
Настуся, її дочка...........................
..........п-ні М. Комишевацька
Андрій Безродний, робітник............
..............................п. В. Лазута
Семен Карий, старший над робітниками......................п. С. Баюс
Горпина Ковальчукова, коханка Семена..................п. К. Іваночківна
Малашка..........п-на А. Грещуківна
Ізраїл Халамайзер, арендар...........
..............................п. В. Дзядевич
Грицько, його робітник...п. С. Куций
Сайдчий судія.......................Н. Н.
Соцький..........................п. А. Дичків
Старшина..............................Н. Н.
Вівдя............................п-на М. Барила
Унтер офіцер...........п. В. Слободзян
Федор, парубок.......п. Ів. Матофій
Селяни, парубки, дівчата, арештанти.

Дірігент п. М. Гундич.
Музика тов. ім. М. Лисенка.
Початок о годині 7-мій вечер.

ПО ПРЕДСТАВЛЕНЮ БАЛЬ!

Вступ 75 і 50 цнт. Гет-чек даром.

Українська Громадо! Декому з Вас може і не довелось доси знати, що Українці на горі міста є рівнож зорганізовані в товариства зпомеж котрих першорядне місце займає „Американсько-Український Поступовий Клюб". Се товариство брало і бере участь в житю Української Громади на долі міста і всіми силами її попирає. Однак з тої причини, що Українці на горі міста задалеко від Народного Дому і не можуть так часто брати особистої участи у всяких українських справах, тому се товариство удержує осібний льокаль, який позатим стає в тісних зносинах з Громадою. Ціль сего клюбу є згуртувати Українців без ріжниці пола, віри і політичних переконань в одну сильну громаду, та розбудити між ними правдиве товариське житє. Для піддержаня висше згаданої цілі товариство висше уладжує представлене. Кождий, кому тільки лежить на серцю добро і поступ нашого клюбу, повинен загостити на представлене і тим дати доказ патріотизму. 18-19

ПОЗІР! УКРАЇНЦІ З МІННЕАПОЛІС, МІНН. І ОКОЛИЦІ!

Братство св. Константина і Олени, від. 134 Провидіня відограє представлене получене з

ВЕЧЕРКОМ

В СУБОТУ, 22. ЛЮТОГО 1919

о годині 7-ій вечером

в гали парохіяльній під ч. 312-6 Евеню, Н. І.

ПРОГРАМА ВЕЧЕРКА:

1. „Гей за морем".............хор мішаний
2. „Богданова могила", декламація ....А. Харчишин
3. Дует ....С. Рихлій і Я. Грубрин
4. „Суперечка кумів", декламація............ ....О. Козак
5. „Реве та стогне", сольо..К. Парій
6. „Всюди треба приятеля мати", декламація....................М. Огриньчук
7. „Хлопяче житя"................хор дітий
8. „Молитва запорожців", декламація ....Г. Чучман
9. „Як була я ще маленька" ....хор дівчат
10. Декламації гумористичні, А. Козак
11. ....Марко Данилович
12. Дует дівчат ....А. Харчишин і М. Огриньчук

ПРЕДСТАВЛЕНЄ

НА СТАРОСТИ ЛІТ

образ з житя народа.

ДІЄВІ ОСОБИ:

Семен.........................І. Лозовський
Петро, старший його син......А. Процай
Олекса, молодший його син.........
..............................Б. Вальчук
Гапка, жінка Петра.............М. Процай
Івась, син Петра і Гапки, В. Шабатура
Данило, сусіда Петра..........М. Вішентий
Василь, сусіда Петра...........С. Горбаль

Режисер і дірігент Николай Цицин.

Вступ: Місця сидячі 35, стоячі 25 цнт.

На сей вечерок і представлене запрошуємо сердечно всіх Українців і Українок з Мінеаполіс і з околиці.

Дохід призначений на церков.

19 КОМІТЕТ.

АНСОНІЯ І ОКОЛИЦЯ!

Позір! Позір! Позір!

Заходом тов. „Запорожська Січ" з Дерби, Конн. — відбуде ся —

ВЕЛИКИЙ БАЛЬ

В СУБОТУ, 15. ЛЮТОГО 1919

в Джерманія Гол при Мейпел ул. в Ансонії, Конн.

Як рівнож члени драматичного кружка при „Запорожській Січи" відограють комедію під заг.

ЩО СВАТ

ОСОБИ:

Ксеня, вдова........т-ка М. Короличин
Галька, її дочка......т-ка Е. Томцьо
Яків, брат Ксені.............т. П. Гищук
Федь, побивник..........т. В. Присковит
Пахомій Алідуйко, дяк...т. Г. Книзевич
Іван Федорович, возний...........
..............................т. П. Кіндзерський
Іцко, арендар.................т. М. Кривків

Початок точно о 6.30 вечером.

На се підприємство запрошуємо всіх щирих Українців з Ансонії, Дерби і околиці. На сім бали буде добірний буфет. Почта любови, на котру зветьманіє тов. запорожців. Пять долярів нагорода. Будемо принимати також до нашого тов. „Запорожської Січи" нових членів без вступного, а до У. Н. Союзу після статута.

За добру забаву і чемну обслугу ручить — УРЯД ТОВАРИСТВА. 17,8,9

Нюйорчани закупили вже другий народний дім.

Українська Народна Громада в Ню Йорку, під контролею котрої находить ся Український Народний Дім (217 Іст 6-та улиця), закупила вже другу власну хату під ч. 30 Іст 7-ма улиця. Дім є на три поверхи і стоїть стіна в стіну з українською католицькою церквою. Поверхня лоти, на якій находить ся дім, виносить 24.6x90.10. По основній направі дім буде ужитий на клюб. У. Н. Громада заплатила за дім 13.000 долярів. — Коли наміри нюйорських Українців на горі міста, про які ми доносили в ч. 17 „Свободи", увінчають ся успіхом, то Українська Народна Громада в Ню Йорку буде властителькою трох народних домів.

Мають депортувати 7.500 чужинців.

З Вашінґтону доносять, що на правительственній лісті є около 8.000 чужинців, яких мається депортувати зі Злучених Держав. Сі чужинці є небажані тут, бо, не будучи горожанами сеї держави, вони бажають повалити конституційне правительство, покликане до власти тутешними горожанами. Іміґраційне бюро каже, що нагінка за нельояльними чужинцями вже почала ся і буде продовжатись доти, доки всі чужинці, які думають, що вони можуть красше правити сею державою ніж американські горожани, не будуть відставлені там, відки прийшли. Правительство має тут на увазі кождого чужинця-анархіста або взагалі чужинця, який відносить ся ворожо до законів сеї держави. — Натуралізаційне бюро обчисляє, що в Злучених Державах є 17,500.000 чужинців, а з них лише 6,000.000 приняли тутешнє горожанство. Прочі відносять ся до сеї держави байдужно або навіть ворожо, а такий стан — після гадки правительства — є небезпекою для американських інституцій. Депортоване вже почало ся. В попереднім числі ми донесли, що до нюйорської пристані прибуло із заходу 58 чужинців, яких в найблизшім часі мається ся депортувати. 50 инших находить ся в дорозі до Ню Орлеану, де їх посадить ся на корабель і відвезеть ся там, відки вони прийшли до Злучених Держав. Згадані висше 50 чужинців є головно Мексиканці і Хінці. — Правительство рішило, що члени орґанізації I. W. W., які сидять тепер інтерновані або засуджені і які не є горожанами сеї держави, будуть депортовані, але найперше мусять відбути свою кару. В карнім заведеню є 50 членів сеї орґанізації: 20 зі Сан Франціско а прочі з Шікаго.

Хочуть заборонити чужинецьку пресу.

Посол Данило Лайонс, з Бруклина, вніс резолюцію в нюйорськім соймі, щоби заборонити в стейті видавництва всяких ґазет, журналів і брошур в чужих мовах. Лише анґлійська мова має бути уживана в пресі, — каже Лайонс.

Знова проектує новий стейт.

В нюйорськім соймі внесено з ряду вже третий проект, аби утворити новий стейт, який обнимав би 33 східні повіти теперішного стейту Ню Йорк, цілий теперішний стейт Коннетікот і стейт Ню Джерзи. Західну границю нового стейту творила би теперішна західна границя стейту Ню Джерзи і західні границі отсих нюйорських повітів: Соливан, Делавар, Отсеґо, Геркімер і Ст. Лоренс. Новий стейт обнимав би також місто Ню Йорк і звав би ся „Ню Йорк". Проект вніс Фейрфекс МекЛонґлин, демократ з Бронкс. Щоби сей проект став ся дійсностию, треба, щоби всі три сойми, нюйорський, нюджерський і коннетікотський, приняли його. — Се вже, як сказано висше, третий з ряду проект про креоване нового стейту. Перший проект говорив, аби лише Великий Ню Йорк, вилучений з нюйорського стейту, творив новий стейт. Другий проект говорить, аби з нюйорського стейту вилучити 12 повітів, враз із Великим Ню Йорком, і зробити з них окремий стейт. Всі три проекти внесли демократичні посли з міста Ню Йорку.

Найбільший банк в Пітсбурґу замкнено.

Стейтовий контрольор наказав замкнути банкову фірму „Парк Бенк" в Пітсбурґу, Па., з огляду на дефравдацію 250.000 долярів, яку приписують касієрови. Коли мешканці Пітсбурґа довідали ся про замкнене банку, облягли будинок в так великім числі, що треба було кільканайцять поліцаїв для вдержаня порядку. Касієр лежить хорий у шпитали. Банк має около 2,400.000 долярів вкладок і 12.000 депозиторів. Його звичайно уважано найбезпечнійшим банком в Пітсбурґу.

Виповняйте податкові квестіонарі.

З міністерства фінансів вийшло розпоряджене, аби податкові квестіонарі, які має виповнити кождий повнолітний мешканець Злучених Держав, були вже готові найдальше до 15. марта. Квестіонарі має виповнити кождий, без. ріжниці, чи він горожанин сеї держави чи ні. Виповняеть ся їх в банках і почтових урядах.

Смертність наслідком інфлюенци.

Протягом пятьох місяців, від 14. вересня 1918 до 8-го лютого 1919, в Злучених Державах було 81.327 случаїв смерти наслідком інфлюенци. Наслідком запаленя легких померло в тімсамім часі 52.154 осіб. З великих міст Ню Йорк мав найбільшу смертність, Балтимор найменьшу. — Урядова заява канадійського правительства каже, що на 14.794 Індіян в провінції Манітоба померло від інфлюенци 750. На 5.000 Індіян в північній части сеї провінції було 10% случаїв смерти. — Один цирковий управитель, який щойно повернув до Ню Йорку з Японії, оповідає, в який спосіб він вилічив одного медведя і дві малпи, хорих на інфлюенцу. Він взяв дві фляшки „гейртоніку", приготовив його відповідно і дав пити медведеви. Медвідь напив ся і виздоровів. Тесаме стало ся з двома хорими на інфлюенцу малпами. — З Канади доносять, що там деякі лікарі вислідили велику смертність між мишами від інфлюенци. Роблено навіть проби з мишами. Миш, яку поставлено коло хорого на інфлюенцу, по якімсь часі мусіла згинути.

Орґанізація зелізничників.

Звіти робітничих орґанізацій виказують, що лише одна четверта часть зелізничників у Злучених Державах є зорґанізована в юнію, а прочі не знають, що таке орґанізація.

Тов. „Жеребецька Любов" до своїх членів.

Товариство „Жеребецька Любов" в Ню Йорку, відділ 144 Українського Народного Союза, повідомляє своїх членів, що на річних зборах ухвалено отсей додаток до товариського статута: — „Член товариства „Жеребецька Любов", котрий виїздить поза Ню Йорк, тратить право до запомоги з товариської каси в часі своєї неприсутности. Такий член може дальше належати до товариства за місячною вкладкою 25 центів. Коли такий член, котрий підчас своєї відсутности в Ню Йорку платив до товариства 25 центів, поверне назад до Ню Йорку, — стає повноправним членом в першім місяци, коли заплатить 50 центів вкладки і принесе сьвідоцтво від того лікаря, котрого зажадає товариство". Внесене принято одноголосно. Тому всі члени товариства „Жеребецька Любов", які проживають тепер поза Ню Йорком, не мають права до жадних запомог з каси товариства. — І. Федун, предсідатель.

Дім для кождого робітника.

Сенатор Кенайон вніс резолюцію в парляменті, щоби правительство виготовило плян, після якого кождий американський робітник був би властителем дому. Сенатор проектує покликати для сеї цїли комісію пістьох і ся комісія мала би предложити свій плян найдальше до кінця сього року. Кенайон від себе подає такий плян: Правительство має оснувати робітничі банки позичкові на взір фармерських. Ті банки позичали би гроші кождому робітникови, котрий хотів би будувати чи купити собі власний дім. Власний дім значно улекшив бо долю кождого робітника.

Робота для 168.855 людий.

Протягом двох тижнів, від 19. січня до 1-го лютого 1919, державні бюра праці одержали 256.766 зголошень о роботу. З того працю одержали 168.855 аплікантів.

ДІТОЧА НЕДОЛЯ В РОСІЇ.

(Пресове Бюро Американського Червоного Хреста).

Робітники Американського Червоного Хреста, які щойно повернули із західної Сибіри до Владивостоку, розказують про нещасну долю тисячий російських дітий у віці від 6 до 15 літ, що в голоді і холоді блукають по краю. Дітий тих вислано весною до Петрограду і Москви на науку в школах. Вернути ся домів вони не могли, бо большевики скоро замкнули фронт. В Петрограді і Москві настав голод і дезорґанізовані та покинені учителями вони розбрили ся по селах, шукаючи хліба і захисту. 1.200 таких дітий зібрав Американський Червоний Хрест, даючи їм захист, одежу і харчі. Та далеко більше скитаєть ся ще в горах Уралу, годуючись корінцями і живучи мало не в стані дикунства.

СПОМИН ПРО ІДІОТІВ.

Ой кувала зазуленька,
Зазулька кувала;
Як з Росії намариля
Царська утікала.

Та як вона утікала,
Гори аж здвигли ся;
Не вернула, хоч декотрі
Кричали: верни ся!

Та як вона утікала,
Урал аж здвигнув ся,
Місяченько із облаків
Весело сьміяв ся...

* * *

Ой у лісі, на орісі
Сорока кричала,
Як габсбурська династія
З Австрії втікала.

Та як вона утікала,
Альпи аж здвигли ся;
Не вернула, хоч в погоню
Кричали: верни ся!

Як династія втікала,
Карпати здвигли ся,
Місяченько із облаків
Весело дивив ся...

* * *

Ой у лісі, на калині
Синиця цінькала,
Як родина кайзерівська
Із Прус утікала.

Та як вона утікала,
Ерци аж здвигли ся;
Не вернула, хоч всі юнкри
Кричали: верни ся!

Та як вона утікала,
Ерци аж здвигли ся;
Місяченько із облаків
Весело дивив ся...

* * *

Ой у лісі, на орісі
Пташка щебетала,
Як різунів банда польська
Зі Львова втікала.

Та як вона утікала,
Карпати здвигли ся;
Не вертала, хоч шляхтичі
Кричали: верни ся!

Та як вона утікала,
Карпати здвигли ся,
Місяченько із облаків
Весело дивив ся...

Та дай, Боже, здоровлечко
Руським патріотам;
Що зігнали з сього сьвіта,
Царя ідіота.

Та дай. Боже, здоровлечко
Для всіх патріотів;
Що зігнали із престолів
Царів ідіотів.

Іларіон Влайко.

ОГОЛОШЕНЄ.

Інтернаціональна Федерація Робітників в Лонч-румах і Ресторантах в Ню Йорку накликує всіх Українців, які працюють в лонч-румах і ресторантах вступати до сеї федерації. Бюра федерації отворене кождого дня від 3-ої попол. до 9-ої вечером під ч. 59 Іст 7-ма улиця, межи 1-ою а 2-ою евеню. 19-28

ДО УКРАЇНЦІВ В ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ.

Шановні Земляки!

Тимчасовий Комітет, котрий був вибраний на парохіяльнім вічу дня 22. грудня м. р. в гали гр.-кат. церкви на розі Ґрін і Сусекс ул., скликує загальні народні збори на сю неділю, 16. лютого б. р., точно о 12-тій годині в полудне, до галї церковної і на сі збори запрошує всі місцеві товариства, братства і сестрицтва. 18-19

Наш Комітет, котрий був вибраний на всенароднім вічу дня 12. січня б. р. в гали під числом 98 Нюарк евеню, годить ся, щоби всі Українці і Українки, всі члени наших товариств, братств і сестрицтв, прибули на сі збори, на яких мають полагодити ся спірні справи в нашій громаді, а головно вибір одного Народного Комітету української громади в Джерзи Сіти, котрий мав би на цїли народну працю як для нашої вітчини в старім краю, так і для нашої громади в Джерзи Сіти.

Отсим апелюємо до всіх Українців, котрим лежить на серци мирне і гармонійне житє та спільна праця в нашій джерзисітській громаді; котрим лежить на серци щира й корисна праця для добра нашої вітчини, наших братів і сестер в старім краю, з якими ми духом звязані і до яких маємо вернути: Приходіть всі як один на заповіджені збори, а там ми порадимось, як маємо повести народну працю, щоби з неї було як найбільше користи.

ЗА КОМІТЕТ:
К. Кирчів, предс.;
Іван Білобрам, кас.
Василь Матвіяс, секр.

Читайте українські книжки і ґазети, бо часте читанє веде до просьвіти, а просьвіта — се сила. — Пишіть по цінник книжок до друкарні „Свободи".